Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 11 (1470) A. 28:DE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 14 MARS 1915.

HUFVUDREDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

Porträttet reproduceradt efter en ej förut återgifven fotografi. — Hoffotograf Ernest Florman. — De omgifvande nejlikorna efter original från "La Fleuriste".

Victoriadagen 1915.

REDAN DEN 12 MARS 1914, VICtoriadagen, gaf svenska kvinnor ett tillfälle att hylla Sveriges drottning, som de sågo stå "stark och modig, klok och god" i sin midt. Ett år har förgått, Victoriadagen är åter inne, och åter ha kvinnor öfver hela landet slutit sig tillsamman för att bringa drottningen en hyllning, hon, som, enligt uppropets ord, "i dessa tider har att bära en tyngre orons och sorgens börda än de flesta". Det är karaktäristiskt att hyllningsgåfvan i fjor bestod af blommor men i år af strumpor, afsedda för svenska arméns behof — så har uppfattningen skiftat om angående hvad som är mest kärkommet för en drottning.

Initiativet till årets drottninghyllning har tagits af en grupp damer i Stockholm, hvilka under namn af 12:te mars-kommittén etablerat sig å Fredsgatan 3. Vi ha fotograferat den fulltaliga kommittén i dess arbetscentral, hvarifrån uppmaningar utgått till kvinnor i alla delar af landet att vara med om gåfvan till drottningen och dit sedan som svar strumpor i tusental strömma in. Saken sattes i gång under senare hälften af januari, då fru Anna Linder, en af Röda korsets ifrigaste krafter, återkommit från Tyskland och sett hvad som där åstadkoms för att förse hären med erforderliga yllevaror. Sedan idén spridts genom cirkulär, blef fliten stor i hela landet öfver drottningens strumpor. Man insåg vikten af att landets försvarare voro väl försedda och man gladde sig samtidigt åt att kunna bereda drottningen en glädje! Stickorna ha rasslat både i salongerna och i backstugorna, i ensamheten vid hvardagsrumslampan och på stora bjudningar. Många människor ha gjort stora beställningar på handstickade strumpor och därmed skaffat en arbetsförtjänst åt behöfvande. Utom strumpor ha äfven stickats och skänkts halsskydd, muddar, maggördlar och dylika plagg. Men fattiga kvinnor ha inte endast arbetat på beställning, de ha också skänkt strumpor för egen räkning, glada att gåfvan var så vald, att alla kunde få vara med, också de ringaste. Äfven penningbidrag ha tecknats. Hvarje gifvare antecknar sitt namn och dessa samlas i en konstnärligt utstyrd adress, ritad af fröken Bertha Svensson och med motiv af skära nejlikor, drottningens älsklingsblommor. Det var ursprungligen redaktionens afsikt att också ge en afbildning af denna adress, men tidningens tidiga pressläggning lade hinder i vägen.

Resultatet af all entusiastisk flit kan, när detta skrifves icke tillnärmelsevis öfverblickas. Men man har rätt på grund af de löften som gifvits att hoppas att det kommer att bli synnerligen ståtligt.

Till revisorer för denna insamling äro utsedda generalmajor Oscar Silfverstolpe och direktör Claes Virgin.

Gåfvorna komma att samlas på slottet i Hvita hafvet fredagen den 12, och där ordnas vackert. Något högtidligt öfverlämnande sker icke, drottningen tar endast under dagens lopp sin originella namndagspresent i betraktande, denna gåfva under ett allvarsår till drottningen för fosterlandets skull, och till fosterlandet för drottningen.

12:TE MARSKOMMITTÉN SAMLAD VID ARBETET I SIN LOKAL. STÅENDE FRÅN VÄNSTER TILL höger: friherrinnan Sigrid Lowisin, fru Elsa Cederlund, fröken Magna Sunnerdahl, fru Julia Svedelius. Sittande från vänster till höger: fru Wendela Rossander, fru Anna Linder, fru Louise Ouldberg, statsrådinnan Agnes Hammarskjöld, fru Ketty Geijer, fru Alice Cervin, fru Elin Linder. A. Blomberg foto.

En kvinnlig studentmössa.

MINNS NI DEN FÖRSTA PERsonifikationen af Kvinnans (med stort K i stället för litet q) "En ann så god som en man?" Kvinnosakskvinnan, Det lärda Neutrum, Das Mannweib? Hon (eller "det") med kortklippt hår, karlaktiga kläder, om inte rent af onämnbara, glasögon, arg uppsyn och evig 39-årighet?

Den karrikatyren! menar Ni. Hvarför inte låta de döda hvila ifred? Och förresten har hon aldrig funnits, tillägger Ni, utan att närmare förklara hur något som aldrig lefvat, kan ha afgått med döden.

Never mind — jag tänker inte tala hvarken väl eller illa om de döda. Jag skulle bara så gärna vilja säga några ord — ett ord till den vise är nog — om ock till de lefvande. Och jag skyndar mig försäkra, att när jag för min syn frambesvärjer de öron, till hvilka jag med dessa rader närmast vänder mig, så ser jag små rosiga snäckor till hälften dolda under ett sprudlande burrigt hår. Och jag fullbordar bilden på ett sätt som på det lojalaste drar konsekvensen af denna första antydning: jag vänder mig till en om sitt särväsen medveten varelse af flickaktig och knoppande kvinnlighet. De kemiska formler, som passerat rosensnäckan, ha icke användts till förhärdelse mot en viss annan valfrändskap än den kemiska. De latinska ablativerna ha icke afbrubbat uppfattningsmöjligheterna af ett annat språk, som en gång nog skall hviskas i rosensnäckan, och som lyder andra lagar än grammatikans. Med ett ord, jag vänder mig till en modern ung dam, som rustar sig att se lifvet i hvitögat, men som icke inbillar sig, att hon kan nå upp till nästa plan genom att förneka den grund hon står på.

Äro vi så öfverens?

Ja, och så kommer den dag, då hon får kröna burret eller Margaretaflätorna med hvita mössan. Och då tar hon en herrmössa!!

Underliga brist på fantasi, på kvinnlig självhäfdelse, på koketteri. Hvad menar min sköna med att sätta på sig en hufvudbonad, som misskläder henne så kapitalt? Från fotabjället till hjässan är kvinnan kvinna, och ändå märker hon inte, att hon frambesvärjer den gamla karrikatyren af byx- och glasögonormen genom sitt blinda och tafatta användande af ett typiskt manligt mogenhetstecken för sin egen räkning. Nu har hon hunnit lika långt som endast "pojkarna" förr i världen kunde komma, och till ett vårdtecken ikläder sig ungmön ynglingens segerhufva. Att verkligen appropiera den, att med bibehållande af dess princip lämpa den efter sitt alldeles nya ändamål faller henne uppenbarligen icke in. Den skärm, som den hufvudblottande mannen behöfver för hälsningsändamål, men på hennes hufvud icke blott blir meningslös utan äfven direkt kolliderar med den kvinnliga koaffyrens kraf, den låter hon helt snällt sitta kvar. Ty om inte lagens och traditionens bokstaf uppfylles, så känner hon sig icke som student. Och den lilla strama mössan förresten, som sitter så vackert på en ung mans högburna hufvud, på hennes blir den alltid mer eller mindre orimlig. Än hålls den i herrstorlek och sitter då som en liten kalott sväfvande öfver hufvudet. Än tas den till i jätteformat och faller halfvägs ned öfver öronen — alltid passar den lika illa, alltid verkar den lika lånad. Bokstafven är uppfylld, men bokstafven dödar. Studenten är student och studentskan är studentska. Tänk om det varit så att det varit kvinnorna, som från början tagit studentexamen, och männen blott nyligen blifvit framsläppta på samma väg. Då hade naturligtvis studentsk-mössan ock-

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.50
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Månad	» 0.75	Månad	» 0.90

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.
Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 58 02. Kl. 10—4.
Red. Nordling: Riks 86 61. Allm. 4 02. Kl. 11—1.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.
Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.

Annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text.
30 öre å textsida.
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.
Utländska annonser:
30 öre efter text. 35 öre å textsida. 20 % förh. för särsk. begärd plats.

så från början anpassats för kvinnohufvudet. Tänk om studenterna, för att visa sig "lika goda", lagt sig till med kvinnliga studenthufvudbonader. Eller tänk bara om kvinnorna förresten skulle börja uppträda i plommonstop och andra likställighetsattribut.

Nå, men hvad vill Ni att man skall göra? Det är nu en gång så — —. Men det bör icke, mina systrar, så vara. Och det är så lätt afhjälpt, så. Det behöfs inte mer än att en klass kvinnliga abiturienter nu i vår kommer öfverens om att lancera en självständig studentskmössa för att den lilla, men irriterande självsäkerheten skall vara öfvervunnen. Vi uppväcka en mössmakare från oföretagsamhetens andliga död och experimentera oss till en för kvinnohufvudet anpassad modell. För all del, ingen secessionism! Vi skola ha den vackra hvita sammeten, som förut, det svarta (eller blåa) bandet med den blågula kokarden. Men vi skola inte ha någon skärm. Och vi skola låta den hvita sammeten falla litet mjukare och vidare och lösare, så att gracerna få hvad dem tillhöra, vi skola med andra ord utveckla mössan litet à la barrett. Sätta Ni Er bara i sinnet, mina damer, att få något som kläder Er, så lyckas Ni nog. Men Ni skola aldrig lyckas få en herrmössa att kläda Er.

*

När studentskan gör anspråk på att kunna söka ett stipendium, fast dess bestämmelser uteslutande tala om sökanden som "han", lämpar hon med all rätt tiden efter sig själf. När hon utan vidare anammar den manliga mössan utan att aptera den, uraktlåter hon med orätt att lämpa sig själf efter tiden. I förra fallet reflekterar hon, men när det blir fråga om att Muhammed skall komma till berget, visar hon icke samma tillmötesgående, som hon nyss fordrade af berget.

Vill hon nu tänka efter hvad det är hon som mogenhetssymbol sätter på hufvudet och hvarför hon gör det, eller hur hon måhända hellre borde göra det, så ligger det nära till hands, att hon frågar sig, hur hennes studentske-kamrater i andra länder ha det i samma stycke.

Det är nog inte mycket jämförelser att göra, som ha något för vårt syfte lärorikt. Hela vårt sätt att se på och begagna studentmössan gör ärendet till en självständig inrikes angelägenhet. Först och främst är mössan hos oss ett studentexamensbevis, icke som på andra ställen uteslutande ett universitetsstuderandetecken. Och utom i Sverige är det egentligen blott bland de tyska kårstudenterna som studentmössan är på samma gång privilegium och hvardagsplagg.

Den närmaste jämförelsen blir alltså med de tyska studenterna.

Den tyske studenten får ingen mössa förrän han blir inskrifven vid universitetet och då blott om han samtidigt vinner inträde vid en "farbentragende Burschenschaft". De "svarta" studenterna äro alla civila.

Nu ha de färgbärande — hvilket kan vara skäl i att påminna sig i dessa tider af mångahanda utläggningar om tysk bildning och kultur — en barbarisk tradition att upprätthålla som kallas för "mensur", studentduell. För att vara verkligt bildad i Tyskland måste man ju ännu vara tatuerad med åtskilliga grofva ärr härs och tvärs över ansiktet. Behöfver jag framhålla, att alla kvinnliga studenter i Tyskland äro "svarta", alltså civila, och att det alltså inte finns någon kvinnlig studentmössa för dem?

Om kvinnliga studenter i Frankrike känner jag intet. Vid de få tillfällen, då man ser studentmössan (där, eller i franska Schweiz — jag har blott sett den på manliga bärare) är det emellertid just en mjuk, "artistisk" barret, af svart sammet, mössbandet i tricolorens färger, och af denna form-typ skulle man nog kunna ha ett uppslag att hämta för våra studentskors räkning.

I England-Amerika slutligen skrudar sig studenten och studentskan vid vissa högtidliga tillfällen i en platt, svart, fyrkantig "cap", med tofs, och sid, likaledes svart "gown". Mössa och mantel äro lika för båda könen. Men här äro damerna i den lyckliga situationen att "cap'en", af en fullkomligt neutral typ, är betydligt mera klädsam för dem än för de manliga kamraterna.

Nej, några utländska prejudikat ha vi knappast att stödja oss på. Det är en speciellt svensk fråga (eller skandinavisk, om man så vill), alldeles som vi ha vår studentsång för oss. Och därför få nog våra studentskor lita på sig själfva, när de träffa sitt afgörande. Ty björnen är väl icke så hårdsöfd, att han icke vaknar af ett vädjande till godt omdöme och god smak, och han måtte väl inte vända sig på andra sidan och slumra till igen?

*

Iduns redaktör, som vet att den sköna är det vackra värd och som så ofta gifvit fart åt nya uppslag, vill kanske hjälpa våra studentskor på trafven genom ett stycke åskådningsundervisning, som säger mer än många ord.* Om han vill låta illustrera denna uppsats med ett par bilder, den ena "Sådan var min stil", och den andra "Är icke detta stiligare?", så tror jag att både mössmakarna och studentskorna skulle bli honom tacksamma. Lika tacksam som hans förbundne

PETER NORDEN.

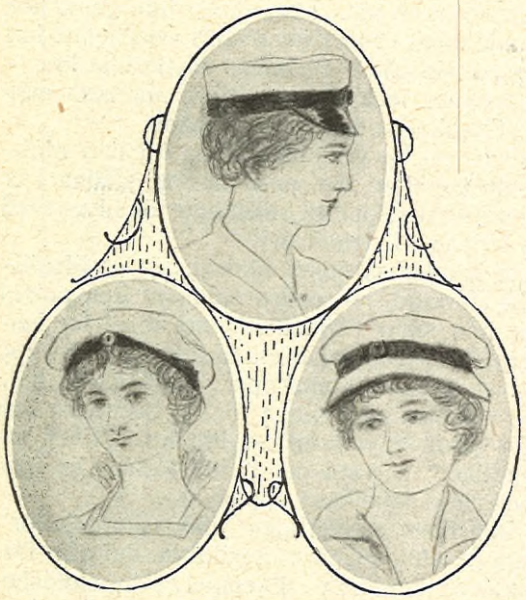

Ofre bilden: Den nuvarande studentmössan. Undre bilderna: Förslag till studentskmössa.

* Tidningen har gärna velat gå artikelförfattaren till mötes och bifogar därför ett par mössskisser, som ingalunda få anses slutgiltiga, utan endast tillkommit i syfte att väcka intresse för reformen och möjligen framkalla en diskussion om den kvinnliga studentmössan, en diskussion, för hvilken Idun i så fall med nöje vill öppna sina spalter.

REDAKTIONEN.

Natanael Beskow 50 år.

DEN 9 MARS VAR DET SÄKERT många tacksamma tankar, som från skilda delar af vårt land gingo till det vackra Ekeliden i Djursholm, hvilket sedan Viktor Rydbergs död bebos af pastor Natanael Beskow och hans familj. Pastor Beskow fyllde denna dag 50 år och han fick då mottaga de mest ovedersägliga bevis på hur afhållen och uppskattad han är, ej blott af dem som äga förmånen att personligen få lyssna till hans religiösa förkunnelse, utan också af alla, som genom hans skrifter lärt känna densamma. Några af hans vänner i Djursholm, Stockholm, Uppsala, Lund m. fl. orter hade satt sig i spetsen för en insamling till förmån för den för ett par år sedan af Beskow grundade och af honom ledda sociala verksamheten "Birkagården" i Stockholms nordliga arbetarkvarter. Sällan har väl en vädjan af detta slag mötts med så stor glädje och ifver, många, som hört talas om saken, ha själfmant bedt att få lämna bidrag, bland dem också en del män och kvinnor ur arbetsklassen.

Genom "Birkagården" har Natanael Beskow fått sin länge närda önskan att komma i kontakt med arbetarne uppfylld och jämte en kulturell och praktisk upplysningsverksamhet bringa dem en dogmfri, till Jesu egen ursprungliga lära hänvisande kristendomsförkunnelse. I närmare 20 år har han varit predikant i Djursholm och där har han på sitt sällsynt innerliga och gripande sätt och med ett starkt socialt patos förkunnat kärlekens och broderskapets evangelium, betonande såväl nödvändigheten af som lyckan i ett lif för Gud i Jesu efterföljelse. Särskildt för många, som icke kunna finna sig tillrätta med en strängt dogmatisk, för nutidsmänniskan halft obegriplig kristendomsform, har Beskows vidhjärtade sant evangeliska, särskildt till viljelifvet vädjande predikan varit till stor hjälp. Och en stor skara ungdom har med sina frågor och tvifvel, sin hunger efter idealitet och sanning i tro och lif hos honom och i hans undervisning funnit hjälp och ledning. Bland dessa unga har Beskow funnit entusiastiska medarbetare för verksamheten i "Birkagården", hvars program är att "till gemensamt arbete och till ömsesidigt stöd sammansluta män och kvinnor, hvilka vilja i sitt enskilda lif och i det

Låt kemiskt tvätta Edra bal- och supédräkter hos oss och Ni blir belåten
Örgryte Kemiska Tvätt- och Färgeri Aktiebolag Göteborg
KLIPPAN. Modernaste Finpappersbruk.
Specialiteter: Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

nutida samhället arbeta för förverkligandet af Jesu förkunnelse af rättfärdighet och broderskap.

Birkagården har trots sin blott något mer än två-åriga tillvaro redan utvecklat sig till ett riktigt litet ljuscentrum för den omgifvande trakten. Dess läsrum och bibliotek är öppet alla hvardagar 6,30—9 e. m. och begagnas i synnerhet af ungdom, dess familjeaftnar" om lördagarna, då musik utföres och föredrag hållas, äro väl besökta, goss- och flick-klubbarna ha ett viktig uppgift, i det de samla de unga i utvecklingsåren till slöjd, gymnastik och andra nyttiga sysselsättningar, och i studiecirklarna i svenska, engelska, tyska, historia m. m. deltaga många arbetare af båda könen. Om söndagsmornarna har man religiösa samlingsstunder för barn, om hvardagsförmiddagarna användes läsrummet af "Birkagårdens kindergarten", då ett 40-tal fyra- till sjuåringar från traktens fattiga hem uppfostras i arbete och lek enligt den kända Fröbelska metoden. Då och då samlas man i Birkagården till upplysningsföredrag och diskussioner i aktuella sociala frågor, och den manliga och den kvinnliga söndagskretsen sammanträda turvis om söndagseftermiddagarna för studier i och samtal öfver religiösa ämnen. På flera sätt har man också praktiskt sökt vara till nytta för arbetarfamiljerna såsom genom anordnande af kooperativa inköp af matvaror, anskaffande af sömnadsarbete för arbetslösa kvinnor, sjukvårdskurs m. m. I det några af medarbetarne bo i samma hus — Rörstrandsgatan 46 — där "Birkagården" hittills haft sina lokaler, och ägna hela sin fritid åt densamma, har verksamheten fått en viss likhet med de engelska "settlementen", hvilka liksom "Birkagården" afse att till ömsesidigt gagn sammanföra personer ur olika samhällsläger. Som motto för arbetet har pastor Beskow valt orden: "En är eder mästare, Iären alla bröder" och något af andan i dessa ord förnimmer man ovillkorligen vid besök i "Birkagården" och vid samtal med medarbetarne där.

En verksamhet, ledd i denna anda af en personlighet med Natanael Beskows ljusa, offervilliga tro och längtan att få ge människorna det som ger lifvet mening och värde, kan icke annat än bli till välsignelse.

G. M—N.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

Idun

"Iduns fria val"

Nedanstående skildring utgör det sjätte porträttet i den serie personkaraktäristiker, som ansluter sig till vår stora pristäfling "Iduns fria val", angående hvars bestämmelser vi hänvisa till täflingsprospektet i n:r 1.

6. Kontorskvinnan.

DET ÄR ETT SVALG MELLAN kvinnan som sitter på kontor och hon som har ett. Den förra är det si och så med — det kan hända att hon sitter med 35 kr. i månaden, men lika gärna att hon har 150, eller låt oss vara måttliga och säga 125. Damen som har kontor är däremot, att döma af de illustra exempel vi möta i hufvudstaden, något af det mest solida som finns. Kontoret kan ligga vid Gustaf Adolfs torg, vid Karduansmakaregatan eller annorstädes, så mycket är säkert, att det aldrig är bara ett kontor på fickan — som mången herre ståtar med.

Men redan ofvanför 100 börjar kvinnan på kontor att verka innehafvarinna. Blott hon tar i en penna ser man för sig "Drottning Elisabeth, undertecknande Maria Stuarts dödsdom", och öfver hennes åsyn ligger något af det ansvarstunga allvar, som präglar Julia Håkansson i privatlifvet. Hon har varit med sedan bolaget bildades — endast stora bolag eller Staten har så gedigna damer i sin tjänst — eller åtminstone sedan dess uppsving. Vid senaste jubileet satt hon i siden bredvid en af direktörerna och fick en svängom med styrelsens ordförande. Hennes bröstbild finnes intagen i Festskriften, jämte en kort biografi, förrådande vissa årtal, om hvilka man förut icke haft någon aning. Miljoner ha gått genom hennes händer utan att en femöring fastnat. För sina felräkningspengar umgås hon om somrarna med stora världen på dess rekreationsorter och kan om vintrarna för landsortsniècer utpeka dess spetsar i Operans salong. Hon betraktas af kontorets herrar såsom begåfvad med kraft att trolla, ty hon ensam har lyckats lägga af, så hon faktiskt blifvit fät. Hon lärde i ungdomen konsten att få slantarna att räcka till och försmår inte som burgen de erfarenheter hon då vann. Af naturen är hon stark, hennes regelbundna lif inger goda förhoppningar om att kunna tänjas ut hur länge som hälst. Hon emotser med lugn den dag, då hon skall utfärda sitt sista kvitto åt en kund, ty det vankas pension. Då blir det hon som kommer och räcker sitt kvitto öfver disken...

Skillnaden mellan en kvinna som denna och en högre ämbetsman, den symboliseras af fjädern i hennes hatt — hon är self-made i eminent betydelse, hon har sin duglighet att tacka för hvad hon är. Medan en ämbetsman rätt ofta åker upp genom samhällsvåningarna ungefär som när man far med hiss. Det gäller bara trycka på riktiga knappen och inte röra vid gallergrinden...

Men nedanför det plan, på hvilket denna kontorskvinna med anständigt existensminimum står, vimlar det af damer, om hvilka ingen granskare i världen kan säga hvad de gå för. Det röjer sig icke i deras min, som regelbundet växlar motsols, på så vis att den om morgonen präglas af kvällskulet vemod, om aftonen bär alla en morgonrodnads löfte. Toaletten förråder icke, hur mycket öfver lönen den går till. Och det offentliga lefvernet tillåter ej heller det några djupgående gissningar. Man ser nämligen dessa lifliga och modeklädda självförsörjerskor öfverallt, där andra välbeställda damer hämta lifslust och intryck att tära på. De sitta på parkett och nöja sig sannerligen inte med att bara gå på bio. Och vid supén ta de skadan igen för sina diskreta besök på automater och för pepparrotskötet i pensionatet. Emellertid ligger hemligheten kanske inte så mycket hos dem själfva som i det gästfria sällskap de valt.

Framför andra sätter denna skara af unga, vakna damer lif i hufvudstadens dramatiska, musikaliska och litterära företeelser. Det är de som skapa inropningsrekorden vid Forsells afskedsföreställningar och fru Jungstedts gästspel. Och Albert Ranft har dem att tacka för mer än en femtionde representation. En god del af Ernst Didrings premiär-succèser tillskrifvas icke utan antaglig grund klappifvern hos Stora kontorets feminina stab. Och ve den romanförfattare, som saknar lust eller förmåga att skrifva så, att kontorsfröknarna lockas glömma att släcka sina lampor förr än de läst hans bok till slut. Därför gillas Marika Stjernstedt, medan de aldrig hört talas om någon annan Bergman än Bo.

Härmed har jag ej velat säga, att kontorskvinnan skulle vara mindre känslig än andra för charmen att inte ha köpt den bok man ögnar igenom. Hon lånar eller får det hon vill läsa, liksom andra dödliga. Hennes enorma inflytande på upplagornas storlek, alltså på den svenska litteraturen, beror på ett eroto-socialt faktum, som forskarna hittills ej nog beaktat: en herre kan inte nalkas en dam på kulturellare och samtidigt mer förrädiskt sätt än genom att låna henne en bok. Det är vida säkrare än att skänka den åt henne, ty en lånad bok lämnas som bekant aldrig igen... Ett band är knutet. Fortsättningen ger sig själf.

Det finns likväl en bok, som herrar böra vara lite försiktiga med att erbjuda en dam af denna sträfsamma grupp. Hon finner sig analyserad i Norrtullsligan med en öppen sakkunskap och en artistisk skärpa, som gör att hon måhända skulle uppfatta anbudet som en pik. Man vinner inte gunst hos en midinette i Paris genom att visa henne hur hon ter sig under Steinlens mästerliga klo — man njuter teckningarna själf, när man måste försaka modellernas sällskap.

Och nu ha vi kommit fram till den afgörande punkten: hur, mine herrar, ställen I er till ett förslag om att sällskapa för lifvet med en kvinna af denna art?

Ni har kanske själf platsen för er lifsgärning förlagd till andra sidan af den pulpet där hon sitter. Emellanåt måste ni ha funderat, åtminstone på en förlofning. Tro mig nu: så börjar äktenskapet. Det bör ju stiftas i himlen och vägen för ett bud fram och åter därifrån och hit tar lite tid. Äfven om amorinen i våra dar flyger fortare än förr, tack vare teknikens uppsving...

Det finns sannerligen "äktenskapsskolor", som ge vida svagare resultat än det ofta förkättrade kontoret. Exempelvis sysslolöshetens skola, den husliga öfverflödighetens skola, den tomma väntan på en lycklig slump.

Hur kan en man undgå att känna lite miss-

Doktor Tage Sjögrens Röntgeninstitut
STUREGATAN 8 - STOCKHOLM
för **undersökning** af bensystemets skador och sjukdomar, lung- och hjärtsjukdomar m. m. samt för **behandling** af vissa tumörer, körtelsvulster, kroniska hudsjukdomar, såsom eczem, hudkräfta m. m. **Teslabehandling** vid sömnlöshet.

Sängar
Madrasser, Krollsplint 10: —. Tagel 22: —.
Stick-Täcken, Cretonne 6: —, 8: —. Satin 8: —, 10: —, 15: —.
Filtar, Jaquard från 5: — till 20: —. Bruna 4: —, 5: —, 6: —.
Sängöfverkast 5: — 6: — 9: —.
4 St. Nygat. — OSTERLUND & ANDERSONS A.-B., STOCKHOLM. — Hötorget 11.

tro inför den unga dam, som tydligt röjer, att hennes lifshistorias enda lösning är äktenskapet. Man flyr den som jagar. Kan det däremot tänkas ett mer sympatiskt sätt att dölja sitt förtegna mål än att åtaga sig ett nyttigt arbete? För att sköta en kontorsplats fordras inte bara välskrifning — som alltid gör ett behagligt intryck — och de fyra räknesätten jämte ett språk, utan äfven punktlighet och gif akt, pliktsinne och disciplin, en hel rad manliga konster, som klär det feminina och som det lönar sig att fortplanta.

Ju närmare jag tänker på saken, dess ensammare och mer utanförstående känner jag mig, när jag kommer in med min tunna sparbanksbok i något palats kring Fredsgatan eller går för att rekommendera ett bref. Hvad sker ej osynligt bakom de glittrande mässingsgallren, där så mycken dugande kvinnlighet fyller sitt värf...

Jag vet ingen annan råd än att jag som deltagare i pristäflan ger min egen röst åt den självförsörjande, såsom en hyllning åt hennes förmåga att sammansmälta nyttan med det nöjsamma.

MOGENS LANG.

Vid ett vägskäl.

ATT ALDRIG FÅ HA NÅGOT roligt, att från den ena midsommarn till den andra mala på handkvarn inom fyra väggar! utbröt den nittonåriga Brita Lorenz, i det hon motvilligt sysslade med att ta på strumpor och skor en morgon därinne i systrarnas smala och mörka lilla sofrum.

Och att minnas ljusa tider, därute på Borglyckan, där naturen så här års stod som ett strålande bröllopsfölje under en himmel, som ljungade af blått ljus... Hon stirrade drömmande upp i det solkiga taket.

— Ja, Brita, som barn ha vi ändå haft det skönt, påminde Märta, den äldre systern. Hon hade hunnit längre med sin toalett än Brita och var i färd med att slätkamma sitt bruna hår. Hon hade, som syskonen sade, "resignerat" och klädde sig på enklaste sätt.

Men Brita fullföljde sin egen tankegång:

— O, att aldrig mer få erfara hur liksom "stora famnen" bedöfvande tryggt sluter sig omkring en, då man träder inom hemmets dörr; vi äro ju numera några skeppsbrutna på ett vrak. —

— Så du talar, Brita. Liksom vi inte litet hvar har vårt hederliga arbete att lefva af.

— Ack visst, men hvad är stackars pappa annat än en snart öfverårig bokhållare, som när som helst kan skjutsas af för en yngre kraft — till modern affärsteknik hör ungt folk.

—Alltid skall du se i svart, Brita. Pappa med sin erfarenhet borde kunna bli kompanjon med sin principal.

— Kompanjon — utan spår till kapital att sätta in i affären. Du är genialisk, Märta.

— Nå, så kan bror Allan få det bättre en dag, det kan ljusna för honom.

— Med den ofullständiga utbildning han fått, kommer han aldrig högre än till tretusen. Och med den lönen som högsta utsikt sätter man i vår tid inte bo. Det är synd om Allan, för nog begriper man, att hos honom melankoliens rot sitter i hjärtat. Och vår lilla Fred, apoteksslafven, vågar jag knappast tala om; honom är jag rädd för. Den svunna universitetsdrömmen blir lik i lasten för honom.

— Brita, tyst, du är den minst ungdomliga unga flicka, jag någonsin sett, du hoppas ju inte på någonting — jag tror inte ens du för egen del har en enda illusion.

— Jo då. Jag kan få åka på hundsvotten, när bjällrorna klinga till fest — för andra. För sådana som vi gifs aldrig några fester, vi presidera inte, eleganta och lättjefulla, i en rik miljö.

— Man behöfver inga utvärtes fester, sade Märta stilla.

— Säg inte det. Det är inte sant. Festerna äro äreportar, som markera vägskälen, men för oss och våra gelikar står bara ett kors här och där som milstolpe på vägen.

— Sluta, Brita, skynda dig! Du kommer för sent i dag. Och tro, kära barn, tro på "den lyckliga händelsen", på Gud, på under...

— Den lyckliga tillfälligheten uppträder bara i novellerna, aldrig i verkligheten, det ges inga under.

— Jo, säger jag, det trägna arbetet gör under, det gör oss nöjda.

— De friska. De klena pinar det lifvet ur.

— Skynda dig, Brita!

— Hafregröten får tas i snabbaste tempo, så hinner jag nog fram, svarade Brita, fäste broschen och gick ut i köket.

Märta var en nyans blekare än vanligt, då hon hack i häl följde systern ut på gatan.

Tamburen i den lilla storstadsvåningen var en bit smal korridor och matoset från köket tätnade därinne nästan till en dimma, trots alla luftningsförsök.

Herr Bengt Lorenz, som alltid hemkom från sitt arbete några minuter före de unga, tittade på middagen i köksdörren.

—Tora!

Det var något nytt i rösten, som inte undgick fru Tora. Hon skrufvade ned gasen under stekplåten, torkade af händerna och gick in i den lilla sängkammaren. Herr Lorenz stod strax innanför dörren, han var hvit i ansiktet och händerna darrade märkbart. Men någonting lyste längst in pupillerna.

— Bengt? Det låg en värld af ångest i hustruns ton.

Med liksom en smula ovana rörelser lade före detta possessionaten armarna om sin skrämda maka, drog henne med sig till soffan och började hviska. Ju längre han fortsatte, ju stadigare blef stämman och blekheten gaf vika för en friskare kulör.

Men det var nu fru Tora, som darrade.

— Låt oss bara inte förråda något för barnen, sade hon, det vore så förfärligt sedan, ifall...

— Men det är säkert. Jag har telegraferat och bekräftelsen kan komma när som helst.

Fru Tora, insjunken, hoppressad af mödor, förde näsduken till ögonen, och mannen började sakta stryka den utarbetade hand, som låg stilla i hennes knä.

— Kotletterna! ropade hon till och for ut.

Nu först drog herr Lorenz af öfverrocken. Med ett stilla leende stod han framför rakspegeln i hörnet, borstade det tunna håret om och om igen och hade ej en aning om att han höll på därmed.

Det låg någonting starkt reduceradt öfver f. d. godsägaren Lorenz' hela person, alldeles som om den stora skogsbrand, som ruinerat familjen, gått härjande äfven öfver hans yttre människa. Att vid hans år vara underordnad, tiga och tåla vid alla tillfällen, knoga från morgon till kväll hos en affärsman, som gjorde i landtmannaprodukter, det var som att ha blifvit dräng sedan man varit husbonde. Men nu skulle man få se på annat... Det knäppte i tamburlåset... barnen komma hem... herr Lorenz sökte ta igen sitt hvardagsuttryck.

Men i köket hade fru Tora slagit upp den smala skafferidörren och låtit blicken mönstra hyllorna. Fanns där ingenting hon kunde ta fram extra på en dag som denna — så här års är den gamla potatisen bra dålig. En burk konserver! Hon körde ner ärtburken i kokande vatten och lade upp syltlök till kalfkotletterna.

Just som de äldsta barnen hemkommit — Fred åt senare hvarannan dag — bar hon in anrättningarna. Man hälsade hvarandra utan ord. Hvad var att säga? Den ena dagen var sin föregångare så lik som en grön ärta den andra. Mammas ansikte blossade som vanligt af middagsstöket. Allan hade liksom skaffat sig privilegium på att få tiga. Man var van vid hans stumma sätt. Han skötte sitt arbete som assistent vid en byrå, betalade på dagen sin fastställda inackorderingssumma till modern och lät hvar och en sköta sig själf utan att blanda sig i någons angelägenheter. Märta och Brita sågo i dag ansträngda ut båda två. Men mot vanligheten föreföll pappa inte alls trött. Han orerade lifligt om politik och affärsläge, och sonen tänkte: han pratar för att dölja något.

Så känsliga voro de unga, att de alla förnummo liksom något nytt i atmosfären.

— Har mamma haft något bref i dag, undrade Brita, eller har någon kommit på besök?

— Visst inte, ingen alls, kära barn.

Efter middagen lagade Brita faderns handskar, herrarne låtsade läsa tidningar och modern försvann som vanligt i köket, hvarifrån kaffedoften började tränga in.

— Något hinner jag väl hjälpa mamma, sade Märta och tog itu med diskning på sitt snabba, bestämda sätt.

Fru Tora torkade kärlen en stund. Så bad hon dottern gå och hvila sig litet.

— Hur ömt hon säger det. Stackars mamma, tänkte Märta.

Klockan jagade de fyra ur hemmet just som Fred kom. Modern strök honom öfver håret. — Uthungrad, gossen min?

Fred åt och blickade mörkt framför sig. Han ville veta, om mamma kunde låna honom några kronor nästa söndag, han var då bjuden ut på landet af en kamrat. Han behöfde litet ren luft. Men hans pengar voro slut. Han hade ekiperat sig litet för våren, som mamma ju visste.

Det gick en sky öfver moderns drag. Hon skulle försöka...

— Utfordringspausen är förlupen, adjö, mamma. Fred reste sig från bordet för att strax gå till arbetet på nytt, vägen tog nästan en halftimma.

Modern fick tårar i ögonen. Nu måste hon emellertid lufta och sluta af arbetet i köket. Sedan nästan föll hon ned på den urblekta sängkammarchäslongen. Hon slöt ögonen, men tankarna hvirflade som kvarnvingar. Skulle hon få se Bengt räta upp sig — skulle Allans stumma kärlek få röst — kunde Märta få bli en smula ung på nytt — skulle arbetsoket kunna lyftas af den klena Brita och Fred kanske få slå in på en självvald bana... Sist kom hon att tänka på sig själf. Inga drömmar längre! Hon samlade sin smula kraft för att hålla fast vid den kända verkligheten. Men hvilken häxdans! Nu är hon redan inne i fantasier... Om hon bara finge somna sin kvart som vanligt, skulle hon bli lugnare och ta itu med tvättkläderna.

Men hon somnade inte. Hjärnan arbetade intensivt. Hon såg tillbaka på sitt lif som gift. Och plötsligt förstod hon, att trots sin oförtrutna omtanke och sin ömhet, hade hon

icke varit för hem och familj den glädjekälla, en hustru och mor borde vara för man och barn. Och hon visste nu så tydligt som om hon läst det i stenstil på sin egen grafvård, att hon var en af de många, som icke orkat med lifvet. Hon var fysiskt för svag för det.

Barnens tillkomst hade tagit ungdomsstyrkan, och när längre fram ändrade förhållanden, små villkor, lade sina blyhänder på redan smalnade axlar, så blef bördan för tung för hvar dag och ej blott för tung en gång då och då som förut. Hon hade inte orkat vara glad på många år. Det gjorde henne ondt att familjen skulle tro på "tungt lynne" hos henne. Själf visste hon bättre. I stilla stunder gjorde själen ännu någon gång sin pilgrimsfärd till den heliga graf, där hennes ursprungliga, sprittande, lidelsefullt skönhetstörstande jag sof den eviga sömnen. En frisk förnimmelse af att de hade det godt, de kära omkring henne, riktigt ljufligt godt, det vore styrka och hvila på en gång — var det möjligt att hon skulle få upplefva något sådant? Hon som upphört att vänta någon s. k. lycka, hon, som blott kunde räkna med realiteter: så och så mycken arbetsförtjänst, så och så pass sinneslugn. Ty i tillgången var det som möjligheterna bodde. Det var så, det blef inte annorlunda, om hon ock led af sin skönhetsträngtans torftiga synvidd.

Herr Lorenz, som gått och fråssat i kompanjonbetydenhet ända sedan han från den vän, som i sista minut besörjt ett lottköp, erhållit telegrammet "Du har vunnit. Gratulerar", fick en allvarsam chock då aftontidningarna lät honom veta, att det icke var hufvudvinsten, som utfallit på hans nummer. Han hade vunnit femtontusen kronor.

— Farväl, Fata morgana, stönade Lorenz. Med femton tusen kommer man inte långt.

Sedan den första besvikenhetens kvafva hetluft fördunstat började Lorenz dock sträcka på sig i medvetandet af att han i alla fall icke längre stod på bar backe.

Med en glimt af förvåning i ögonen hörde principalen på diverse hans förslag och invändningar och uppskattade ändtligen hans vigör.

Fram på aftonen fick fru Tora taga emot blommor, primörer, för årstiden, delikatesser, det ena efter det andra. Hon förstod meningen. Ett festbord skulle lysa emot de hemkommande.

Mannen kom först.

— Vi är bara femtontusen rikare. Han log resigneradt.

— "Bara". Fru Tora utförde tyst en hymn.

Så kommo flickorna.

— Här är fest! Brita skalf af häpnad. Skall Allan förlofvas?

— Nej. Mamma och Brita skall bort och bada i sommar, därför är här fest, svarade fadern skälmaktigt.

Men Brita öfverrumplades nu fullständigt af sina nitton år. Som en roffågel, som söker ge sig i väg med ett för tungt byte, började hon flaxa omkring bordet med den motsträfviga pappan i famnen.

Fru Tora och Märta sjönko ned på hvar sin stol i skrattparoxysmer .

Då sönerna trädde in, öfverströmmades de med ens af den brusande glädjevågen, och äfven de tappade bort sina hvardagsfysionomier.

— Det har skett ett under, ett under! ropade Brita ufom sig.

— Men sådana inträffar ju "aldrig i verkligheten", påminde Märta leende.

GERTRUD RUNCRANTZ.

LIFVETS BIOGRAF

Egna bekymmer — och andras.

MED KLAPPANDE HJÄRTA GICK han uppför de gamla af åratals nötning urhålkade trappstegen och knackade tveksamt på en liten dörr, där man kunde läsa: — Middags-Tidningens Redaktion.

Då han inget svar fick, öppnade han dörren själf och kom in i en halfskum korridor med ett litet bakgårdsfönster längst fram. Vid fönstret stod ett rangligt skrifbord samt två stolar. Tydligen ett slags vänthörn för besökande.

Medan han stod och undrade om han vågade gå vidare, kom en yngling, ett par år yngre än han själf, med rätt uppstruket hår och ögon, som tydde på nattvak, ut ur ett litet krypin, belamradt med telefoner, papper och uppslagsböcker.

— Om det gick an att få tala med redaktörn?

— Inte nu. Säger till när det blir ledigt. Får be om namnet.

— Kandidat Werner.

Och ynglingen slukades upp i korridorens mörker, lämnande kandidat Werner åt sina egna, allt annat än muntra tankar.

Med en förströdd blick såg han ut öfver den mörka bakgårdens lårar, smuts och bråte. Den verkade på honom lika fysiskt pinsamt som ett varigt, illa skött sår.

Var det möjligt att människor kunde lefva där?

Ännu hade han tydligen inte pröfvat på all lifvets bitterhet, så som han inbillade sig när han inte såg sig någon utväg att fortsätta studierna. Hur de än knogade och försakade, modern och han, så var det ingen tanke på att få det att gå i lås — nu sedan de inte längre hade den där lilla räntan att bygga på. Ty i dessa svåra och ovissa tider ansåg sig bolaget icke kunna dela ut någonting.

Så nu gällde det att han kunde få arbete för den här lilla universitetsstadstidningen och om hans uppsats blefve godtagen. Och åter började hjärtat hamra och halspulsarna att bulta, så att det kändes som om han hölle på att kväfvas.

Han rycktes upp ur sina tankar af att farstudörren sakta öppnades och att en synnerligen torftigt klädd ung kvinna kom in. Hon såg skyggt på honom och undrade om redaktören träffades.

— Han är visst upptagen nu, men det går väl an att sitta ned och vänta, menade Werner och visade på den lediga stolen. Jag väntar också.

Kvinnan tackade och mekaniskt — af gammal vana — torkade hon af stolen innan hon satte sig på ytterste hörnet. Färdig att flyga upp och springa sin väg vid minsta fara.

Färgen kom och gick, hennes mörkskuggade ögon lyste och man kunde se, hur bröstet häfde sig under den slitna kappan.

Kandidat Werner kände sig plötsligt lugn och trygg, då han såg hennes oro, och fick henne med några vänliga ord att tala om hvad som tyngde henne.

Den vanliga historien. En präktig och god man, men nu sedan några månader sjuk och utan arbete, två småttingar och själf hade hon haft anställning som fältsömmerska, men af den tunga sömnaden och dålig föda fick hon magsår, så hon kunde inte fortsätta. Och nu fanns intet, absolut intet längre i hemmet, som de kunde pantsätta hos "farbror".

— Fortsätter det lite till, så förstår herrn att fattigvården måste ta hand om oss och då — en tårlös snyftning bröt fram — Men nu tänkte vi att Middags-Tidningen, som så många gånger visat sig vara de fattigas vän, kanske — —

— Nu kan herrn få stiga in, sade ynglingen och steg fram ur dunklet, redaktörn väntar.

När kandidat Werner en stund senare kom tillbaks, låg det någonting af ljus och hopp i botten på hans blick. Och då han gick förbi den unga kvinnan, smög han en femma i hennes hand och försvannn ner för trappan, innan hon hann säga någonting.

Ytterligt generad hade han i alla fall känt sig, då han bedt att få sitt lilla honorar — tio kronor — växladt.

HEDVIG SVEDENBORG.

Och ljuset har brunnit ner...!

DET ÄR VARMT I STUGAN OCH stilla...
Det knäpper i vinklar och vrår...
Ljuslågan svider i ögat
som ett saltkorn i ett öppet sår.
Det tisslar och far i vråarna
och smyger på lätta tår.

Jag sitter kvällstrött och stirrar
in i lågan trots allt,
snärjd i hvita drömmar
om vinter och is och kallt.
Det knakar i stugans virke,
när stormen sliter och drar;
jag drömmer om vintermånsken
och om mor och om far — —
Det blänker i kristallens facetter,
när en vindil ljuslågan når;
det surrar, rosslar och rycker
strax innan golfklockan slår.

Det är vintermånsken och bjällrorna
ringa kort och klart.
Vi fara till fest i en släda
och äro framme snart:
herrgårdsallén och flyglarna
och byggnadens portar af trä...
Jag fryser om kinder och näsa,
där jag sitter i min moders knä.
Det flammar en eld i salen,
i kronorna brinna ljus.
Plafondens genier spela
och jag hör deras vingars sus.
Ett barn, fick jag sitta ensam
och bortglömd och trött och stum
och stirra mig sjuk på en låga
i en krona i ett dystert rum!

Det knakar i väggarnas fogar,
det blåser en våldsam vind.
Jag stirrar ännu på lågan
och lutar mot handen min kind.
I spiseln ha glöden falnat,
och ljuset har brunnit ner.
Jag sluter till mina ögon,
men drömmer ingenting mer.

SAM PHILIP.

FREDSBILDER UR KRIGSKRÖNIKAN

1. Två soldater, som göra morgontoalett i snö 2. En sångförening af ryska fångar, som under en fristund sjunger hemlandssånger. 3. Tysk "Jugend"-stil i ett franskt slott, hvarest tyska officerare inkvarterat sig. 4. Sultan Achmeds praktfulla moské i Konstantinopel jämte den därintill belägna Kejsar Wilhelmsbrunnen. 5. Turkiska kanonbåtar i "Gyllene hornet". Konstantinopel. 6. Peterstrasse i Leipzig, hufvudsätet för den stora ryktbara affärsmarknaden, hvilken går under namn af Leipziger-mässan och som afhållits äfven i år, trots kriget. 7. En soldat, hvilken i skyttegrafven råkat ut för ohyra och efter att ha fått allt sitt hår afklippt, behandlas med insektspulver. 8. Basargatan i Konstantinopel. 1. Leipziger Presse Büro foto. 2. A. Grohs foto. 3. Photo Bericht, Hoffmann, München. 4—6. A. Grohs foto. 7. Phototek, foto. 8. A. Grohs foto.

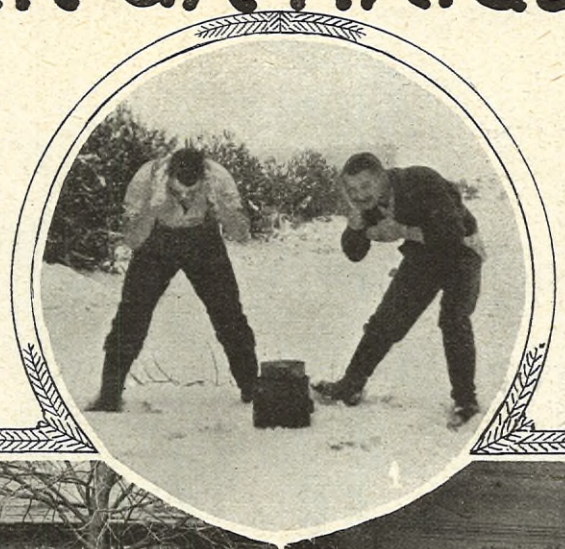

2

3

4

5

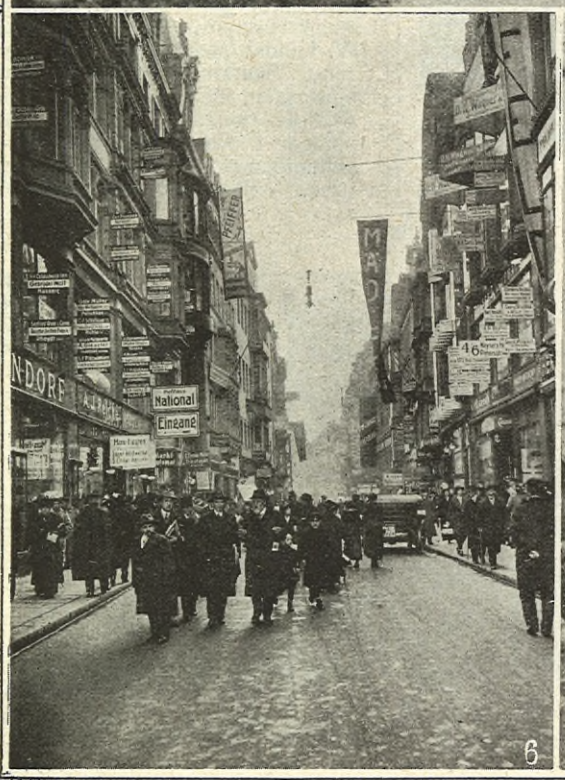

6

7

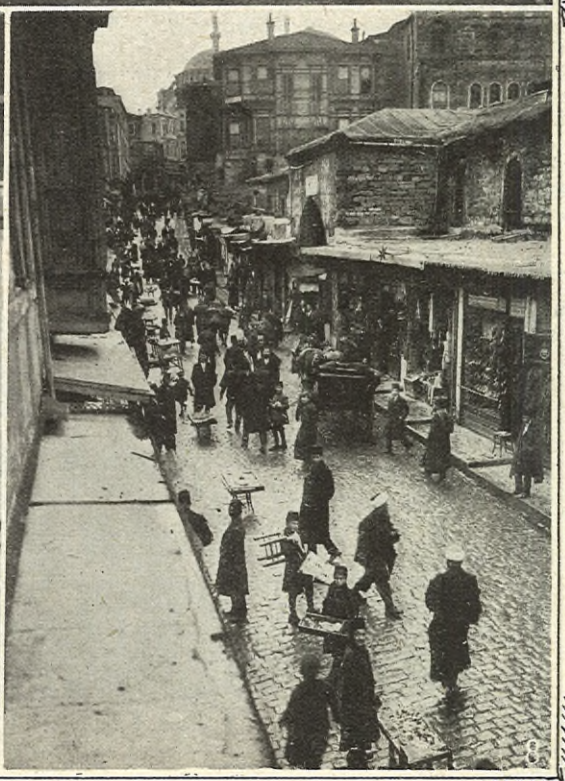

8

Idun

LANDSTORMSKURSEN I NORRKÖPING

IDUN MEDDELADE I ETT föregående nummer ett antal bilder från den då pågående landstormskursen i Norrköping. Densamma är nu afslutad, hvilket ger oss anledning att ännu en gång i bild belysa denna som ett bidrag till landets värn upprättade befälskurs, hvilken före afslutningen inspekterades af den nye chefen för andra arméfördelningen, generalmajor Hasselrot. Ett par kortfattade detaljbeskrifningar till bilderna torde ej vara ur vägen. Sedan arméfördelningschefen å volontärskolans kaserngård mottagit samtliga här förlagda skolor samt deltagare i landstormsbefälskursen, vidtog under generalens öfverinseende en del taktiska öfningar i terrängen.

Efter öfningarne vidtog det teoretiska förhöret på Gustaf-Adolfsskolan i närvaro af generalen, och förtjänar ett litet intermezzo därifrån att antecknas. Generalen blef nämligen uppmärksamgjord på en af deltagarna i landstormsbefälskursen, G. Sundberg, hvilken kämpat på engelsmännens sida i boerkriget och likaledes tjänstgjort i franska främlingslegionen samt därvid deltagit i trenne fälttåg. Under denna sin krigargärning under främmande fanor har herr Sundberg städse utmärkt sig för visadt hjältemod och bl. a. förvärfvat det engelska Victoriakorset. Generalen underhöll sig en god stund hjärtligt med den vidtbereste landstormsmannen, hvilken han hoppades nu skola ägna sina krafter åt gamla Sveriges försvar.

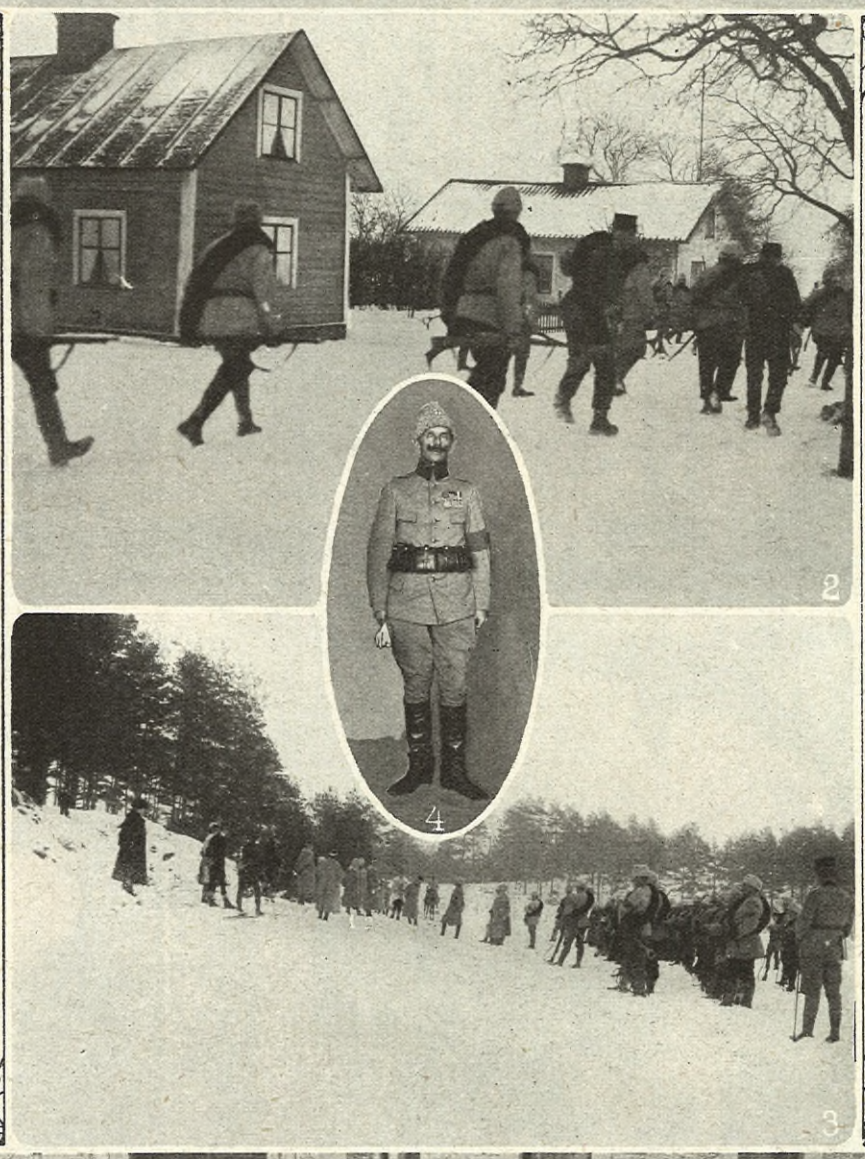

I. Officerare vid inspektionen: 1. Löjtnant Rudberg. 2. Löjtn. Vrang. 3. Major Edlund. 4. Löjtnant Weman. 5. Major Tarras-Wahlberg. 6. General Hasselrot. 7. Öfverstelöjtnant Lokrantz. 8. Öfverste Blomstedt. 9. Landstormsområdesbefälhafvaren, godsägare Flach. 10—15. Löjtnanterna Kellgren, Falkenberg, Buss'er, Segersten, Bergholtz, Norelius. II. Byn tages med storm under kapten de Geers befäl. III. Major Edlund håller kritik i skogen öfver landstormsbefälet inför generalen. (1. Generalmajor Hasselrot. 2. Major Edlund). IV. Landstormsmannen, boerkrigaren G. Sundberg. V. Kursens landstormsmän med officerare framför Gustaf-Adolfsskolan före afslutningen. 1. Kapten de Geer. 2—4. Löjtnanterna Wern, Vrang o Kullgren. — Bror Anderson, Söderköping, foto.

DE UNDERGÖRANDE STRÅLARNA

Intryck från ett besök i doktor Tage Sjögrens Röntgeninstitut.

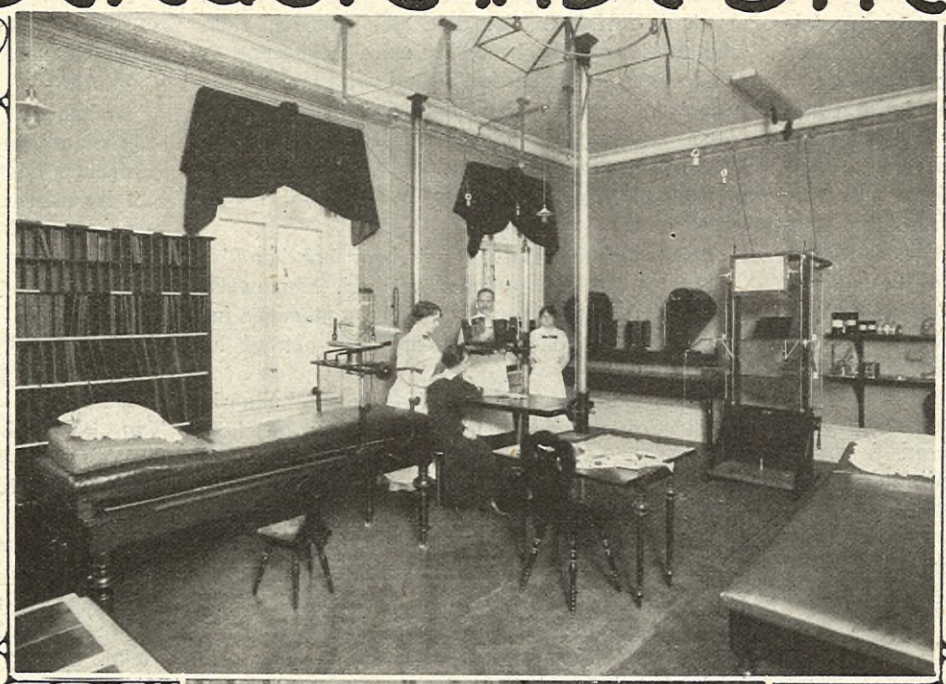

VETENSKAPENS världskrig mot sjukdomarna vet af ingen vapenhvila, intet fredsslut. Den som gifvit sig in i den leken, kan aldrig nöja sig med de vapen, som hans företrädare lämnat honom i arf, han måste ständigt arbeta på att finna nya, alltmera sinnrika, allt mera sjukdomsförstörande. Han vet att framför honom ligga stora outforskade möjligheter, dem han ännu blott anar, och där det gäller att pröfva sig fram, han vet också, att det k a n hända, att han under sitt arbete möter öfverraskningar, dem han inte ens drömt om, gåfvor till människorna, som genom tiderna, väntat på honom, den rätte, för att bli funna och tagna i bruk.

Röntgenstrålarna voro en sådan gåfva. Att strålarna ägde en stor betydelse i striden mot sjukdomarna stod genast klart för deras upptäckare, men h u r stor och genomgripande denna betydelse var, det kunde blott anas. Fastän Röntgenologerna nu efter 20 års arbete hunnit ofantligt mycket längre, så anse de sig ännu blott stå på tröskeln till den nya värld af möjligheter, som professor Röntgens upptäckt visar hän mot.

Skandinaviens äldsta Röntgenolog är doktor Tage Sjögren i Stockholm, som ända sedan 1898 egnat sig åt denna gren inom läkarvetenskapen. Hans Röntgeninstitut, Sturegatan 8, har nyligen genomgått en omdaning, som det under årens lopp ofta fått göra för att följa med de tekniska framstegen inom facket, och står nu fullt rustadt med de nyaste och modernaste apparaterna, hämtade från Tyskland, Röntgenologiens vagga och föregångsland. Vi meddela med anledning däraf några bilder af institutet och dess ledare, vissa om, att en inblick i den värld, där den stora striden mot sjukdomen och plågan står, alltid är af intresse för sjuka och friska tillika.

Institutet är liksom Röntgenologien uppdeladt i två hälfter, afdelningen för Röntgenfotografering, där lungornas, hjärtats, magens sjukliga förändringar få sin diagnos, benbrott och främmande ämnen i kroppen konstateras, samt vidare afdelningen för sjukdomsbehandling genom bestrålning.

Röntgenfotografering är ett hjälpmedel, som numera ständigt användes för att ställa olika sjukdomars diagnos och som blifvit oumbärligt.

Doktor Sjögren, som under någon tid i höstas efter krigets utbrott studerat Röntgendiagnosens användning på de sårade i Tyskland, berättar, att detta lands Röntgenologer ställt sig i fosterlandets tjänst med en sådan offervilja, att h v a r j e sårad soldat kunnat bli Röntgenfotograferad, som behöft det. Sedan sin hemkomst har doktor Sjögren, full af beundran öfver denna prestation af hans tyska kolleger, verkat för att vi i Sverige vid eventuellt krig skola vara beredda att använda Röntgenfotografering vid behandling af sårade.

Röntgenstrålarnas läkekraft användes till en början endast på hudsjukdomar, excem, lupus, skäggsvamp, hårsvamp. På detta område äro resultaten vetenskapligt och praktiskt fastslagna, och sedan man lärt sig att mäta ut den rätta dosen af bestrålning vid behandlingen, kan nu patienten med full trygghet utan risk för smärta och i hopp om snar bot placera sig under Röntgenlampan. Strålarna ha den underbara egenskap, som man skulle önska alla statsmän och pedagoger: att skona de friska cellerna och förstöra de angripna.

Men Röntgenologerna nöja sig inte med ytbehandling. De behandla nu äfven sjukdomar på djupet och tränga bokstafligen allt djupare in i sjukdomshärdarna. För att icke huden skall skadas genom den starka bestrålningen, sättas aluminiumplattor emellan ljuset och den utsatta kroppsdelen, dessa plattor fånga de för huden skadliga strålarna och släppa igenom dem, som påverka de patologiska förändringarna. Sålunda behandlar man numera med goda resultat körtelsvullnader, tumörer, Basedovska sjukan, underlifslidanden m. m. Röntgenologen kan

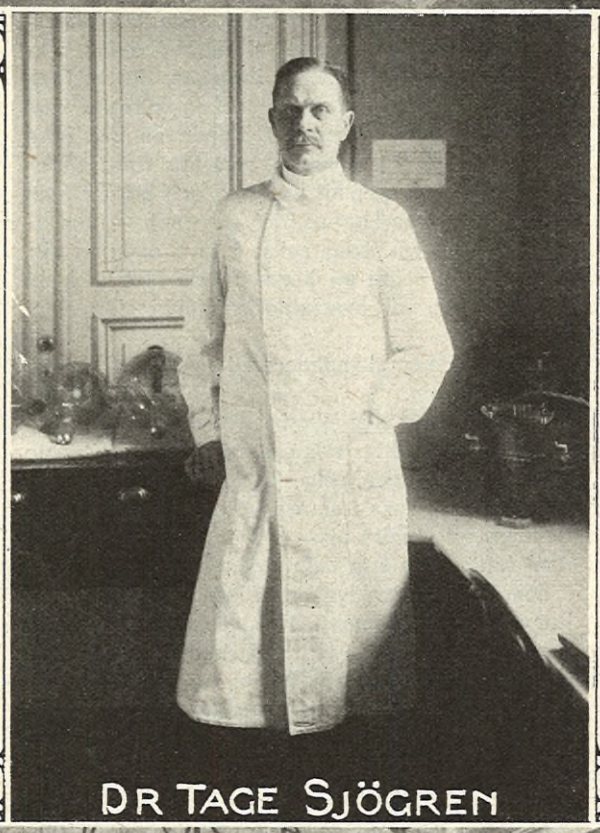

DR TAGE SJÖGREN

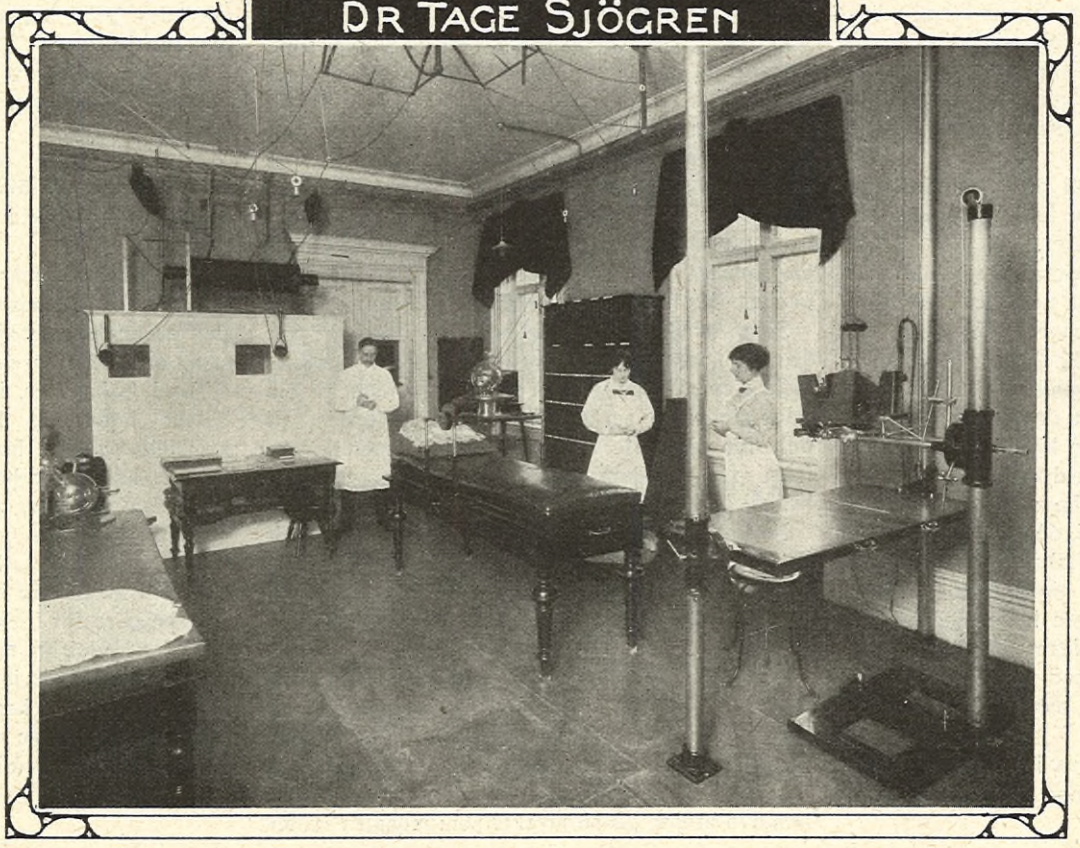

Ofre och undre bilderna återgifva stora salen för diagnos och behandling i dr Tage Sjögrens Röntgeninstitut. — A. Blomberg foto.

ven samarbeta med kirurgen på så sätt, att efter en operation, som aflägsnat sjukdomshärden t. ex. vid bröstkräfta, patienten underkastas en postoperativ behandling med Röntgenstrålar för att de mikroskopiska celler må dödas, som kunna finnas kvar och lätt åstadkomma ett nytt uppträdande af sjukdomen. Denna preventiva behandling framlades af doktor Sjögren för tio år sedan inför en Röntgenkongress och ansågs då teoretiskt riktig, men apparaterna hade då icke nått den fullkomning, att teorien kunde få praktisk betydelse, hvilket numera är fallet.

Så som vetenskapsmän och teknici nu arbeta hand i hand på att fullkomna Röntgenapparaterna och utvidga deras användningsmöjligheter, tyckes detta vapenslag inom den stora armé, som för kriget mot lidandet, ha en stor framtid för sig. Ifrigt experimenteras det nu med Röntgenbehandling äfven å andra härjande sjukdomar, än de här nämnda. Man kan hoppas att en morgon, då mänskligheten vaknar, hon skall öfverraskas med det budskapet att ännu en af hennes fiender är bragt på knä under läkarvetenskapens strålande klinga.

E. W.

"Ack, vi frysa, mor!"

KONSULINNAN GAHM SKICKADE jungfrun ut i köket med fyra kronor såsom lön för tvätthjälp till fru Qvist, som väntade därute.

"Egentligen vore tre och femti nog", sade konsulinnan till sin släkting fröken Erdman, som tittat upp på eftermiddagen och njöt af tant Gahms goda kaffe, "ty ett par tre timmar återstår allt af arbetsdagen. Men när de äro färdiga vill de gå, och full betalning räkna de på, det vet man — nå ja, de behöfva förstås hvad inkomster de kunna skaffa sig i de här tiderna, det är inte värdt förarga sig."

Ingrid Erdmans friska unga ansikte blef allvarligt: "Säkert, tant Edla," intygade hon, "i dessa tider är inte godt att få slantarna att räcka till. Frysa och svälta få många små, hur än deras mammor knoga!"

"Åh, rent af svälta eller stelna af köld behöfver då ingen familj, där föräldrarna eller åtminstone en af dem är arbetsför, Ingrid lilla", invände konsulinnan, "här finns dessutom numera så många institutioner och hjälpkällor för dem att vända sig till, om de äro hederligt folk, att någon riktigt skriande nöd knappt borde förefinnas bland människor, som verkligen vilja sköta sig."

"Det är sant, här finns institutioner — men de ha inte lätt att räcka till för alla, i synnerhet, då kölden kommer och ökar ut dyrtiden. Jag afskyr köld!"

"Kära barn, det är ovanligt af en ungdom, på min tid funno vi intet härligare än en grann vinterdag med åtminstone tio grader."

"Vore jag rik, skulle jag donera en särskildt stor summa för användning i kyliga perioder", fullföljde Ingrid energiskt, "så fort temperaturen sjönk till, låt oss säga, åtta grader kallt, skulle räntorna utdelas till bränsle åt behöfvande — 'Ingrid Erdmans åttagradersfond' kunde den få kallas."

Konsulinnan skrattade, men kände sig benägen för annat samtalsämne. Ingrid deltog i Kvinnornas uppbåd, och tant Gahm hade mer än en gång fått känning af hennes energi, då det gällt anskaffande af medel än till ett, än till annat; i dag tycktes hennes besök i alla fall blott gälla en vanlig vänskapsbetygelse, konsulinnan hade med lättnad konstaterat det — intet skäl fanns då att leda tankarna vidare in på sociala spörsmål.

"Har du råkat kusinerna nyss?" frågade hon därför helt à propos.

"Jo då, jag såg hela skaran i söndags. På tal om skara, tant Edla, hur många barn har den här fru Qvist?"

"Fem, tror jag — jo, det är riktigt, fem har hon", konsulinnan var samvetsgrann i sina upplysningar, men ej tilltalad af Ingrids envisa fasthållande vid ämnet Qvist. Höll hon på en stund till, skulle man se att en förfrågan, "om inte lilla kära tant Edla ville låta henne gå dit med lite extra", döke upp — och hur pass svårt det föll sig att neka Ingrid Erdman något, visste konsulinnan gunås af erfarenhet. Men i dag ville hon inte, ville absolut inte, kunde ej — hvar och en fick sannerligen se till att ej utblotta sig själf och de sina för andras skull i dessa tider!

"Fem", nickade Ingrid, "och hvar bor hon?"

"Låt mig se, Vegagatan 8 var det. Men snälla Ingrid, du har ju inte sagt ett ord om mammas influensa, är den alldeles bra nu? Får hon gå hit snart?"

"Tack, lilla tant, ännu måste hon allt hålla sig inne i värmen, åtminstone så länge den här kölden varar. Men det går an, man har något att hålla varmt åt henne med, min lilla mor!" Konsulinnan pustade invärtes och kände verklig lindring åt tillägget: "Nej tack, inte mer kaffe för mig, tant Edla, nu måste jag i alla fall aflägsna mig, har pratat alldeles för länge. Adjö, kära lilla tant, tack för en treflig kaffestund och hälsa Anni!"

Ut genom tamburdörren försvann hon med sin käcka hållning, och konsulinnan stängde själf efter henne; hon höll mycket af Ingrid Erdman, men som sagt, ibland kunde ej förnekas, det blef en smula vanskligt med detta sociala intresse jämt och ständigt — "samhället" kunde nu inte göra allt heller, här var minsann, som hon förut påpekat, så mycket ordnadt mot nöd och brist, någon gång kunde man hoppas, det vore nog — konsulinnan drog sin hvita schal tätare omkring sig, ruskade ett slag på kaminen och gick in i sitt hvardagsrum, där hyacintdoften ljuflig slog emot henne.

Ingrid Erdman skyndade med snabba steg fram genom gatorna.

"Märkligt, hur den där fru Qvist med sina fem barn kunde sätta min fantasi i rörelse," tänkte hon," jag vet någon, som skulle skratta åt mig, om han såge mig rusa fram så här, men jag tror inte, detta är att skratta åt — det är intuition och sådant förstå de flesta män ingenting af.

Fem barn — jag tycker mig se dem sitta hopkrupna i kölden som små fågelungar. Hur sjunga kråketöserna: "Ack, vi frysa, mor, värre än du tror — flyg med oss till ön, där sunnanvinden bor." Men här är ju Vegagatan 8 — tänk, om jag tar alldeles miste, om de inte frysa alls, då gör jag en slät figur, och då får jag trösta mig med, att ingen vet om det!"

Jo, fru Qvist var hemma, hon öppnade själf, stirrade på den unga damen i pälsmössan och lät henne stiga in; en hastig blick öfvertygade Ingrid Erdman om snygghet och torftighet i rörande förening, på soffan vid fönstret sutto — hon höll på att brista i skratt — fyra små flickor och en pojke uppradade tätt intill hvarandra, aldrig hade hon trott, att inbillning och verklighet skulle så öfverensstämma! Med ens var hon fri från all förlägenhet, det kändes riktigt att ha kommit.

Som inledning sporde hon, om fru Qvist var mycket upptagen eller skulle kunna lämna tvätthjälp i en ny familj? Fru Qvist hörde sig för om tiden, letade i sin almanacka, konstaterade, att det för närmaste tid var omöjligt, "men längre fram så — fröken förstår, en tar smulorna från hvilket håll en kan få dom!"

Nu var Ingrid kommen fram till sitt ämne. "Här är inte lätt att reda sig nu," anmärkte hon, "maten är så dyr och bränslet sen, när det då slår till och blir kallt som nu, är väl fara att de små få frysa?"

"Frysa?" fru Qvist såg lite förvånad ut, "visst fryser de, hur skulle det kunna vara annlessare? Fröken ska veta, förtjänsten räcker nätt till mat och kol, när det är som allra bäst och en behöfver elda så lite som möjligt — när en som nu skulle behöfva brassa på så mycket som möjligt i stället, hur kan en få det att räcka till för sådant? Det är ju en lefvandes omöjlighet!"

"Har fru Qvist inget understöd?"

"Jo för all del, och det går som en dans till hyran det — jag säger inte, att min lott fallit bland de sämsta sen jag blef af med karlen och kunde få så pass."

"Är han död, er man?"

"Jöss' nej, han lefver nånstans i Amerika eller Australien eller sjutton vete hvar; tyckte väl, vi blef för många om en här hemma och schappade — nå, ingen skada skedde med kraken, så ajö me' honom för den del. Jag knoga' inte mindre förut och så fick jag barna jämt!"

"Ni ville väl gärna ha en extra brasa här inne i alla fall i kväll, barn?" vände sig Ingrid till de fem efter en blick på den tomma spiseln.

"De ska få i morgon," upplyste fru Qvist raskt, "jag köper kol i morgon bitti, fick nyss pengar från konsulinnan."

"Men hvarför inte köpa i kväll?" envisades Ingrid.

"Jo, ser fröken," nu tycktes fru Qvist liksom lite förlägen, "köpte jag två mått i kväll, så kunde jag inte låta bli att tända på, det vet jag, och då räckte det inte så pass länge som det måste räcka. Därför är det bäst ingenting ha köpt. Nu ska vi bädda åt oss och krypa ner, och när di sofver känner ingen af dom kylan. Och i morron ska vi brassa, ungar!" Hon log emot dem. Ingrid tyckte sig se, hur en skälfning gick genom de fem på soffan, en darrning af längtan efter att sträcka ut små röda händer framför brasans välsignade glöd; hon tog beslutsamt upp portmonnän.

"Snälla fru Qvist," sade hon "tyck inte, jag är påträngande, men vill ni göra mig riktigt glad, så ta den här tvåkronan och köp bränsle för just i kväll och gör upp en riktig brasa åt dom."

Fru Qvist stirrade, äldsta barnen läto höra ett fnittrande, de minsta förstodo inte sakens utveckling.

"Vill ni inte göra det, jag tycker, det vore så roligt." Ingrid stod med myntet i handen.

"För all del, visst vill jag, tackar allra mjukast! Det var då en öfverraskning — ja, det var det, fröken har ju aldrig sett oss förr?"

"Nej, men jag förstår, ni är en arbetsam, duktig kvinna — en af de där, som inte ge sig, och ni vill säkert ha lika varmt och godt åt era små som nånsin en — en konsulinna vill, om ni bara kunde? Då är inte för mycket, att ett bidrag ges i er sträfvan. Kanske kan jag låta höra af mig med lite mer endera dan, här blir nog kallt länge än."

"Nå, kära då, nu får ni varmt redan i kväll, ungar," fru Qvist log med hela ansiktet så som en mor kan le.

"Vi få varmt, vi få brasa," — nu begrepo de allihop, "vi få varmt i sängen!" ropade fyraåringen till.

"Hon är klen, stackarn," ursäktade modern, "hon skrek i går för att bädden var så kall, jag måste lägga henne i en filt — tack, snälla, snälla fröken!"

"Ack vi frysa, mor, värre än du tror, flyg med oss till ön, där sunnanvinden bor", åter ljöd de små kråketösernas klagan i visan för Ingrid Erdmans öron, då hon vandrade hem.

"Tant Gahm tror, ingen hederlig människa behöfver frysa sig fördärfvad i vårt välordnade samhälle," tänkte hon förtrytsamt, "det är synd, jag inte kan draga henne med till Vegagatan 8 en kväll som den här, och till många, många andra ställen, där hon skulle ha godt af att stå och huttra en stund! Men då behöll hon väl pälsen på, så kylan blefve inte så kännbar. Få se, hvad jag kan göra för fru Qvists kråketöser små — något s k a l l det bli, mycket k a n det inte bli! Vore jag rik, så stiftade jag min åttagradersfond i morgon dag, annat kan jag inte tänka mig. Eller också, om jag vore rik, så kanske jag inte gjorde någonting alls — sådant händer ju?" —

GUNHILD PALMÆR.

Idun

Skånekvinnorna och vårt luftvapen.

SKÅNSKA KVINNOR HA BÖRJAT EN aeroplaninsamling i syfte att stärka den flygflotta, som i krig skall utföra spaningstjänst och bevaka våra långa kuster. Att det blef just denna gren af försvaret, som skånskorna komma att intressera sig för, beror kanske på, att de i sin midt ha den skicklige flygaren och aeroplankryssaren, doktor Enoch Thulin, och att beställningen skulle kunna utföras å hans fabrik i Landskrona. I början torde skånskornas drelystnad icke ha sträckt sig längre än till ett aeroplan, men nu, då 12,000 kronor redan tecknats, börja de sträcka sina förhoppningar till icke mindre än tre stycken. I tider som dessa är en man af doktor Thulins skicklighet och energi oskattbar för vårt land, och han är också föremål för beundran och stolthet icke blott af de lokalpatriotiska skåningarna. Idun tror därför att nedanstående skildring af ett besök hos honom i hans verkstad skall intressera våra läsare öfver hela landet. Kan den samtidigt stimulera den behjärtansvärda insamlingen, skall intet vara oss kärare.

DLAND KVINNORNAS MÅNGA skötebarn är också vår luftflotta.

Med vaken blick för nödvändigheten af stärkandet af detta vårt moderna och betydelsefulla vapen har fröken Ellen Möller, Höganäs, tagit initiativet till bildandet af "Skånekvinnors aeroplaninsamling".

En kommitté af sju damer i Höganäs med omnejd arbetar för saken — utan någon som helst ersättning, hvadan hvarje liten influten slant kommer att användas för ändamålet.

Tolf tusen kronor äro tecknade på de utlagda listorna, verkligen inte lite, då man betänker att det är många, som vädja till oss i dessa dagar: landstormen, Röda korset, arbetslösa och nödlidande, för att nu inte tala om hur man är tvungen att räkna och spara för att få pengarna att räcka till i "dessa tider".

För det, som begäres i fosterlandets namn har dock kvinnan alltid både hjärta och resurser.

"Vid fädrens minne, vid allt hvad vi ha kärt, för land och strand, för far och mor, för hus och härd" lyder mottot för insamlingen, och i uppropet uppmanas vidare att använda "nådatiden" till anskaffande af sådant, som kan lända oss till verklig nytta i fråga om vårt försvar.

Det är möjligt att flygmaskinen råkat i viss grad bli impopulär genom de missbruk, som gjorts däraf i det pågående världskriget, då bomber nedkastats därifrån, utan hänsyn till civilbefolkningen. Men det är ju att hoppas att vid nästa fredskonferens förbud stadgas för sådant bruk af flygmaskiner och dessa därefter endast komma att användas för rekognosceringsändamål, ty för sådant äro de af utomordentligt stor betydelse.

Inte är vårt land så litet, eller ligger så afsides att vi proportionsvis behöfva stå långt tillbaka för de stora länderna i afseende på flygvapen.

För att draga sitt strå till stacken ha nu de skånska kvinnorna börjat sin aeroplaninsamling. Hela mars månad komma listorna, som äro öfver 1,000 till antalet, att ligga ute. Tillfälle gifves således för den som vill och kan bidraga. På vissa håll, gifvetvis mest i initiativtagarinnans trakter, har intresset varit synnerligen stort. Listor ha inkommit med ända till 800 kr. tecknade.

Fröken Möller hoppas för sin själfåtagna sak att genom Idun nå många kvinnor och göra dem uppmärksamma på insamlingen.

Summan kommer att när tid blir öfverlämnas till regeringen, och sakkunniga få bestämma valet af typ för aeroplanet.

Intet villkor är fäst vid gåfvan. Ett önskemål är dock, att som den är skånsk, maskinen också komme att tillverkas inom Skåne. Detta så mycket mer som här existerar ett verkligt förstklassigt aeroplanbyggeri: dok- Enoch Thulins aeroplanfabrik i Landskrona. Härom dagen gjorde jag ett besök vid fabriken Den ligger ända ute i hafsbandet, t. o. m. på torrlagd hafsbotten, hvarför vägen dit var både sumpig och smutsig och kom en att lifligt önska , att dr Thulin ordnat flygtrafik ditut. Tre afdelningar, hvar och en för sina specialtillverkningar, inrymmas i byggnaderna. Den första är snickeriverkstaden, där vingar, propellrar, kroppar och öfriga trädelar tillverkas. Alla delar äro fina och smäckra och utmärkas — naturligtvis — för sin lätthet.

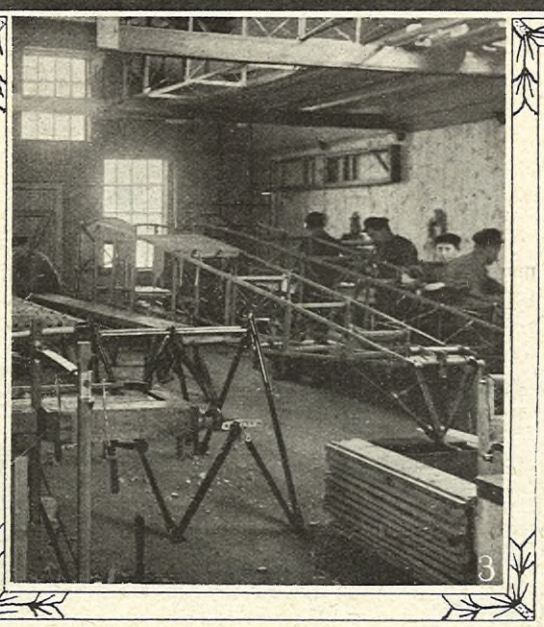

1. Dr. E. Thulin redo för den bekanta postfärden Malmö—Stockholm för Dagens Nyheters räkning sommaren 1914. 2. Metallverkstaden. Till vänster dr Thulin. 3. Snickeriafdelningen.

På bockar stå uppställda färdiga "kroppar" med sitt lilla säte, där förare och passagerare ha att sitta som på en kälke. En liten "kappsäck" för de resandes saker är också inmonterad.

Vingar ligga och vänta på att få väf öfver sina skelettartade stommar.

Propellrar, fanerade och skinande brunpolerade hänga i en särskild liten hytt. Där inne finnes utom en mängd andra tillbehör bl. a. äfven kartställ, en liten sak, som man i likhet med allt enkelt och praktiskt här i världen, måste beundra. Kartan vefvas upp på en rulle allt eftersom vägen tillryggalägges.

Fyra à fem maskiner färdiga till att sättas ihop finnas å lager, samtliga af Morane-Saulnier-typ, den typ, som användes i franska armén och af doktor Thulin anses bäst — något som på intet vis hindrar att maskiner af hvilken annan modell som helst kunna tillverkas vid fabriken.

Arbetsamma män, hvilka tyckas stå på synnerligen god fot med sin chef och arbetsledare, syssla öfverallt i lokalen, som

inte saknar sitt gemytliga hörn, där kaffepetter kokar i full fart på spiseln.

Andra afdelningen är monteringshallen, där vingar och kroppar sammanfogas till flygfärdiga fåglar.

Afdelning tre är metallverkstaden, där de legio små och stora metalldelarna tillverkas. Här svetsas så att blåbleka gnistor yra, här klippes och filas och bultas och utföres allt det oväsen, som hör till ett dylikt etablissement.

Doktor Thulin uppmanar mig att försöka lyfta ett "sidoroder". Jag spänner mina armmuskler och rodret far i vädret som ett pappstycke. På min förmodan om aluminium svarar doktor Thulin att detta material, med till denna sak behöflig styrka vore för tungt. Detta är stål.

En smedja med härd och tjocka stänger för tillverkning af muttrar o. d. afslutar raden af byggnader

Ackumulatorer, hvilka öfverföra elektrisk kraft från Lagan äro under anläggning vid fabriken, som hittills fått sin kraft transformerad genom Landskrona elektricitetsverk.

Verkstaden ligger som nämndt ända nere vid hafvet och en slip för hydroaeroplanen ned i sitt element.

På andra sidan den grunda viken ser man doktor Thulins röda hangar med en rätt stor slätt för startande och landning.

Doktor Thulin har visat mig propellern på den maskin, med hvilken han flög hit från Paris. Den är inte så finpolerad som de nya, bär spår af de oundvikliga stötarna mot marken vid landningen, men är alldeles obräckt.

Han talar om sina färder däruppe i det horisontlösa, bland förvånade fågelsvärmar, med en enkelhet som kommer en att förstå att man framför sig har en man med mod, men utan öfvermod. Utan det öfvermod, som sätter rekord och bryter nacken. Med det lugna, mer värda mod, som förutan "här kommer jag," gör sina insatser — och slår rekorden.

Efter åtskilliga besvärligheter har doktor Thulin lyckats få sina från Frankrike beställda motorer så långt som till Köpenhamn. När de vanliga svårigheterna att få dylika saker hit blifvit klarade, få vi kanske en vacker dag höra det förrådande surrandet och se den välbekanta silhuetten mot vårhimmeln.

I somras sågo vi honom kretsa kring stora tornet på Baltiska utställningen i Malmö, större än någon af de fåglar, Ernst Norlind ritat på den populära utställningsaffischen.

Doktor Thulin är skåning och det är inte utan att skåningarna betrakta honom med en viss äganderätt. Såsom en af deras "mannar".

Jag minns från sommaren 1913, då doktor Thulin en söndag väntades komma öfver skånska landet, huru en bonde, orörlig, med skuldrorna mot ladugårdsväggen stod och stirrade mot horisonten. Någon frågade honom hvad ha. såg efter.

— Efter våran Tolin, vet ja'.

Nå, "våran Tolin" kom och bonden följde hans flykt med det högsta mått af entusiasm en slättboson visar.

Och sådana äro vi alla.

Hvilken af oss greps inte af förtjusning första gången han såg ett aeroplan i flykt? Äro vi inte färdiga att springa långa vägar utom stadens tullar för att få se en flygstart och gå vi inte med näsan i vädret, om vi fått nys om att en flygare skall passera vår trakt?

Ja, intresse är nog bra, men låt det inte stanna därvid! Låtom oss inte betrakta flygningen allenast som ett folknöje, utan som den sak af värde och stora betydelse den verkligen är, både i krig och fred: som vapen och — framtidens samfärdsmedel.

Lycklig resa!

HERTHA ODEMAN.

Barnens sommar och julbrefvet.

LIKSOM BARNEN FÖRLIDEN SOMmar dansade i ring öfver de gröna ängarne på Barnens ö, så skola de, hoppas man, äfven i år få glädjas åt sommaren därute och blomstra i dess hägn.

Selma Lagerlöfs julbref, som kom till genom redaktör Johan Nordlings uppslag i Stockholmstidningen, visar sig nämligen nu glädjande nog ha gifvit en inkomst på icke mindre än 20,000 kronor, hvilka tillfalla ägaren af Barnens ö, det vill säga Barnens dags förening i Stockholm. Beloppet kommer att först och främst användas till att för sommaren säkerställa föreningens egna kolonier på ön, de s. k. ersättningskolonierna. Dessa startades år 1912 och äro afsedda att för barnen utjämna de orättvisor, som uppstå därigenom, att en del Sockholmsförsamlingar kunna skicka ut ett stort procenttal barn, andra åter ett mindre. Om ingen trädde emellan, skulle många barn, som väl behöfde komma på landet, få stanna hemma blott därför, att de bodde på fel sida om en gata. Bland dessa barn utväljer Barnens dags förening sina gäster, omkring 400 i hvarje omgång, till en sejour på fem veckor. Det blir på det sättet beredt ferievistelse åt ett stort antal barn, som annars fått vara i rännstenar och på bakgårdar under skollofvet.

Hela summan går dock icke till dessa kolonier. Med öfriga medel kommer föreningen att som vanligt stödja andra koloniföretag, ehuru detta naturligtvis inte kan ske i tillnärmelsevis så stor utsträckning. Företagen få lita till fonderade medel och för öfrigt söka skaffa pengar. Det borde inte vara svårt, när det gäller barnens sommar. Det finns ingen, som inte unnar dem en glad och lycklig tid efter en vinter, som har varit svår också för dem.

Ersättningskolonien på Barnens ö.

Från scenen och estraden.

OSCAR WILDES SALOME-DRAMA är egentligen ett sceniskt oting, brutalt och okonstnärligt, trots den af många färgskimrande ord väfda dialogen. Att tetrarkens dotter med de primitiva drifterna begär Johannes' hufvud och sedan kysser den döda munnen i ett anfall af pervers passion — det berättar bibeln med mycket större kraft, men utan den dekadenta pose, som häftar vid Wildes scendikt. Att stycket icke föll till marken berodde på Salomes framställarinna fru Tora Teje, som spelade den fordrande rollen med stilriktighet i uppfattningen och en föredragets intensitet, som endast klickade ifråga om röstmedlen. Hennes dans ägde en rad af estetiskt tilltalande moment och den plastiska utformningen af rollen visade på ett inträngande studium af Salomebilden. Hennes smärta kropp — nästan en Antinousgestalt i fråga om behag och smidighet — talade i sina skickligt afvägda rörelser lika öfvertygande som replikerna om Salomes starka driftlif, utan att skönhetslinjen öfverskreds. Jämte henne framstod herr Svennberg, hvilken i den vällustige och af hemska mardrömmar plågade tetrarkens roll åstadkom ett litet mästerverk. V. Sardous' lustiga komedifars "Vi skiljas" med herr Fredrikson i des Prunelles roll verkade nervstillande efter de föregående gräsligheterna. Det var som en af de gemytliga aftnarna på gamla dramaten med fint bollade repliker — hr F. tycks aldrig bli för gammal för den konsten — och en harmonisk slutscen på basen af en fin diner. Fru Brunius var naturligtvis en strålande och pikant Cyprienne, men den fadde Adhémar kunde ha uppfört sig betydligt roligare än hvad herr Brunius lät honom göra.

Komikern framför andra är f. n. Hamlettolkaren herr de Wahl, hvilken å Dramatiska teatern hvar eller hvarannan afton låter sitt gladaste lynne spela i herrarne de Caillavets och de Flers komedi "Äfventyret", där han uppträder som en pedantisk ung man, hvilken står i begrepp att fira sitt bröllop, men i sista ögonblicket blir slagen ur brädet af en rival. Stycket äger en graciös kvickhet och spelas på alla händer tillfredsställande, men herr de Wahls strålande lynne och slagfärdiga konst bär det hela till den stora framgångens höjd.

Om Franz Molnárs "Djäfvulen" ej kommit upp på Intima teatern eller någon annan scen, skulle helt säkert ingen förlorat på uteblifvandet af detta kvasi-djupsinniga verk. En salongs-Mefisto, som jonglerar med två älskandes känslor och på samma gång vill gälla för en genialisk dämon, blir outhärdlig genom tre hela akter, i all synnerhet som denne öfvermänniska med sina anspråksfulla later och sitt poserande skarpsinne är rätt enkelt konstruerad vid närmare betraktande. Herr Lars Hanson höll på att bryta nacken af sin talang under ansträngningen att passa in figurens symbolik i verklighetens ram. Han lyckades också blott delvis. Stycket fascinerar onekligen i början genom sin gåtfulla och egendomliga stämning, och i andra akten är man ännu med — men i den tredje störtar byggnaden i spillror, och slutrepliken: "Voilà!" verkar som författarens skadeglada skratt åt en besviken publik.

*

Konserterna komma nu slag i slag. Det är, som om artisterna ville taga igen den förlorade tiden, under hvilken de gingo och väntade på att något omstörtande skulle ske.

Konsertföreningen vann en stor framgång med sin senaste dirigent Max Fiedler, hvars Brahmstolkning blef en triumf, ty att som han lefvandegöra den svåråtkomliga c-moll-symfonien, så att den öppnar sitt rikes alla portar och låter kärfheten bli sympatisk — det är mästerskap. Wilhelm Stenhammars besjälade spel i en pianokonsert af Mozart ökade ytterligare den musikaliska njutningen.

Bland öfriga konsertgifvare den senaste veckan märkas fröken Signe Liljequist, som redan vid föregående besök sjungit sig in i stockholmarnes hjärtan och nu genom sin smältande sång knöt sympatibandet ännu fastare, samt herr Modest Menzinsky, vår operas förutvarande hjältetenor. Han bör nog helst höras från scenen, hvilket ej utesluter att hans schwungfulla sångkonst, då den ej sysslar med den intimare romansen, gör sig förträffligt äfven på konsertestraden.

ARIEL.

SJU

dagar i veckan

läses en annons i

IDUN

Fort och lätt

uppnås ett glänsande resultat om man putsar kökskärl, mässingsluckor m. m. med

Gahns Splendid

i flaskor à 25 och 50 öre.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

VECKAN 14—20 MARS 1915.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfkotlett i kastrull med potatis; mjölk, kaffe eller te med scones. Middag: Juliennesoppa med klimp; gädda à la Hamburg med champinjonsås och potatis; oäkta savarin med valnötskräm.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; gratinerad sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Boef à la mode med kokt potatis, pickels och afredd sås; blancmangé med frukt.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med stufvade sockerrötter; mjölk; kaffe eller te. Middag: Fläskkotletter med potatis; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; anjovislåda med potatis; kaffe eller te. Middag: Kall boef à la mode med potatispudding; äppelkompott med grädde.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; Pytt i panna med rödbetor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärter med fläsk; tunna pannkakor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; Kalffärskotletter med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Riskroketter med tomatsås och potatis; sagosoppa.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Stekta filéer af slätvar med potatismos; mannagrynspudding med sylt.

RECEPT:

Kalfkotlett i kastrull (f. 3 pers.). 3 kalfkotletter, 2 tsk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 4 msk. smör (80 gr.).

Potatis: 12 små råa potatisar, 1 tsk. salt.

Beredning: Kotletterna torkas med en duk, urvriden i hett vatten, putsas, hultas väl på båda sidor och ingnidas med kryddblandningen. Tre små, låga, eldfasta formar med lock användas. Smöret fräses i formarna, en kotlett lägges i hvarje form och brynes vackert. Potatisarna skalas och formas runda, fyra stycken läggas omkr. hvarje kotlett, sedan den är brynt. Saltet strös öfver potatisen och locket lägges på formen. Formarna sättas in i varm ugn, kotletterna och potatisen få steka tills de äro möra, eller omkr. 15 min.

Serveras i formarna som frukosträtt.

Gädda à la Homburg (f. 6 pers.). 1 gädda på 1 1/2 kg., 1 msk. salt (15 gr.), 2 msk. smält smör (40 gr.), 1 äggula, 2 msk. rifven ost, 2 msk. stötta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 1 kula kräftsmör (10 gr.), 3 dcl. tjock grädde.

Beredning: Gäddan fjällas ej, rensas, sköljes, torkas, skäres i filéer och ryggbenet jämte alla småben borttagas. Filéerna gnidas in med saltet och få ligga 1 tim., hvarefter de torkas väl med en fiskhandduk, penslas på båda sidor med det smälta smöret, blandadt med den uppvispade äggulan, och beströs med de stötta skorporna och den rifna osten. En långpanna smörjes med en del af det kalla smöret på så stor fläck filéerna upptaga, dessa läggas i med yttersidan upp och beläggas med resten af smöret, fördeladt i små flockar. Kräftsmöret smältes, blandas med den tjocka grädden och därmed begjutes fisken. Den stekes i varm ugn omkr. 20 min. och öses ofta öfver med såsen. Den lägges upp på varmt fat, och såsen i pannan hälles öfver fisken. Garneras med persilja och serveras med pressad potatis och champinjonsås.

Oäkta savarin (f. 6—8 pers.). 2 ägg, 150 gr. socker, 30 gr. smält smör, 130 gr. hvetemjöl, 1 1/2 tsk. bakpulver, 1/2 kkp. gräddmjölk.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Sockerlag: 250 gr. socker, 2 1/2 dcl. vatten, 1 dcl. vin ell. 1 1/2 msk. arrak.

Beredning: Äggen och sockret röras kraftigt 20 min., därefter tillsättes det smälta men afsvalnade smöret, hvetemjölet, som bör vara väl siktadt med bakpulvret, och gräddmjölken. Smeten omröres väl, hälles genast i smord och brödbeströdd kransform och gräddas i ordinär ugnsvärme omkr. 1/2 tim. eller tills kakan vid prof med vispkvist kännes torr. — Af sockret och vattnet kokas en klar, simmig lag, som tillsättes med vin eller arrak. — Kakan uppstjälpes, formen fylles till hälften med sockerlag, hvarefter kakan genast lägges i och får stå, tills den sugit i sig all lag. Savarinen stjälpes ur formen och upplägges på flat glasskål med tårtpapper. Fylles med valnötskräm och garneras med vispad grädde.

Gratinerad sill (f. 6 pers.). 2 stora, salta fetsillar, sillrom, 1 äggula, 2 rödlökar, 3 msk. smör (60 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. stötta skorpor.

Beredning: Sillen flås, tages ur, sköljes och fläkes, ryggbenet borttages och sillen vattenlägges dagen innan den skall användas. Rommen tillvaratages, sköljes och får ligga i mjölk. En eldfast form smörjes med smöret och beströs med skorporna. De väl torkade filéerna läggas däri och penslas med den vispade äggulan. Rommen skäres i skifvor och lägges i jämte den skalade och i tunna skifvor skurna löken. Smöret lägges i flockar ofvanpå och skorporna strös öfver. Anrättningen gratineras i varm ugn omkr. 10—15 min. och serveras med nykokt potatis som frukosträtt.

Boef a la mode (f. 12 pers.). 2 kg. benfritt innanlår, 3 hg. späck, 1 msk. salt (15 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.), 1 1/4 lit. efterbuljong, 1 kg. kalflägg, 6 kryddpepparkorn, 2 nejlikor, 3 morötter, 2 små portugisiska lökar, 1 dcl. franskt vin, 1/2 dcl. konjak.

Beredning: Köttet, som bör hafva hängt, tills det är riktigt mört, torkas med en duk urvriden i hett vatten, späckas med 2 hg. af späcket, skuret i strimlor och doppade i saltet och pepparn, ingnides med resten af kryddorna och bindes, så att det får vacker form. Smöret brynes i en stekgryta, köttet lägges däri och brynes på alla sidor, tills en vacker brun skorpa bildats, då resten af späcket med svålen lägges under steken, buljongen spädes på och den väl knäckta samt tvättade kalfläggen lägges i. Buljongen får koka upp och skummas väl, hvarefter de hela kryddorna, de ansade morötterna och de skalade lökarna, vinet och konjaken tillsättas och köttet får sakta steka med tätt slutet lock, tills det är mört, eller omkr. 3 tim., hvarunder det vändes några gånger. Steken skäres, upplägges på varmt fat, begjutes med ett par matskedar af såsen och garneras med den skurna kalfläggen, de vackert skurna morötterna och lökarna samt persilja eller salad. Serveras med kokt potatis, pickels och afredd sås.

Blanc-mangé med frukt (f. 6 pers.). 4 apelsiner, 1 dcl. strösocker (85 gr.), 1 kkp. fin sylt, 50 gr. biskvier.

Blanc-mangé: 2 1/2 dcl. tjock grädde, 1 msk. strösocker (15 gr.), 2 tsk. vaniljsocker (10 gr.), 2 blad gelatin, 2 msk. varmt vatten.

Beredning: Apelsinerna skalas, den hvita hinnan borttages noga, hvarefter de skäras i skifvor och befrias från kärnhusen. Apelsinskifvor, socker, sylt och biskvier läggas hvarftals i kompottskål. Till blancmangén sköljes gelatinet i kallt vatten, klippes i bitar och upplöses i det varma vattnet. Grädden vispas med sockret till hårdt skum, vaniljsockret tillsättes, och gelatinet hälles småningom, under kraftig vispning, i grädden. Krämen hälles genast öfver fruktblandningen, som därefter får stå på kallt ställe 2—3 tim. Garneras med sylt och biskvier.

Riskroketter (f. 6 pers.). 1 dcl. risgryn (100 gr.), 1 lit. vatten, salt, 1 burk champinjoner (1/4 lit.), 10 gr. torkade toppmurklor, vatten, salt.

Sås: 3 msk. smör (60 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 3 dcl. mjölk, 1 dcl. svampspad, 2 äggulor, salt, hvitpeppar.

Till panering: 4 msk. mjöl (40 gr.), 2 ägg, 2 tsk. matolja, salt, hvitpeppar, 1 1/2 dcl. stötta skorpor.

Till kokning: 1 kg. flottyr.

Beredning: Risgrynen sköljas i varmt vatten, påsättas i kokande, saltadt vatten och få koka, tills de äro mjuka, men ej falla sönder. De upphällas i durkslag, öfverspolas med kallt vatten och få afrinna. Topp murklorna sköljas, skållas i hett vatten och vattenläggas dagen före de

Där hållbarhet och brilliant utseende sättes i första rummet, är målning med emaljfärgen **Chinalack** att föredraga framför alla andra liknande färger. Belönad med guldmedalj. Arsenikfri enl. nya giftstadgan.

Finnes i alla kulörer hos alla färghandlare. Fabrikanter: **Dorch, Bäcksin & Cios A.-B.,** Göteborg och Stockholm

Lättast att intaga af stora och barn är Apoteket Vasens Laxérmarmelad, med anledning af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask På alla apotek.

Rikhalliga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Mäslersamuelsg. 38
STOCKHOLM.

Cyckelhästar
för barn mellan 3—12 år 50 cm. höga vid sadeln, styrbara med pedaler vitlackerade. Mot efterkraf.
Kr. 4: 50.
GUST. LANDE,
Trekanten Rikst. 12.

Världsberömda.
SINGER C:O
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer
på alla större platser.

Med
— 12,877 ex. —
Afton-Tidningens postupplaga ökats på 1 1/2 år.
Annonsera!! Prenumerera!!

Tvätt!

Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förstklassigt sätt i **Mälarbadets Tvätt- & Strykinrättning** till ett pris af **33 öre** pr kg. för tvättposter öfverstigande 10 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.

Allm. 9344. Riks 3815.

Mellin's Food

är bästa kraftnäring för svaga, kliena barn i alla åldrar. Bok om barns uppfödning gratis och franko från Mellins Food Depôt, Malmö.

EDV. NERLIEN, A.-B.

STOCKHOLM - - LUND

E ENA A

Sveriges *bäst sorterade* fotografiska affär.

Bästa inköpskälla för fotografer och amatörer.

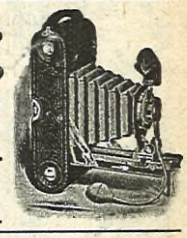

Pensionsförsäkring.

Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner till efterlefvande änkor och barn.

Inträde är öppet för **hvarje** svensk undersåte, som med afseende å hälsotillstånd pröfvas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller och årliga premier.

All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n. med **4,5 procent** för år å det betingade pensionsbeloppet.

Prospekt portofritt. Adress: **Storkyrkobrinken 11, Stockholm.**

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 28 februari 1915.

Tillgångar:		*Skulder:*	
Kassabehållning	2,021,063:40	Aktiekapital	16,000,000:—
Obligationer	11,933,674:42	Reservfond	5,300,000:—
Fastigheter o. inventarier	5,202,870:92	Dispositionsfond	200,000:—
Reverser mot säkerhet	60,022,115:73	Pensionsfond	207,709:25
Växlar	33,596,198:23	Depositions- o. Kapitalr.	58,272,367:71
Kreditiv o. löpande räkningar	11,895,599:84	Sparkasseräkning	31,038,478:34
Hos inhemska banker	2,100,390:99	Giro- och löpande räkn.	13,343,283:08
» utländska banker	3,870,749:68	Postremissväxelräkn.	1,971,656:75
Å andra räkningar	2,655,834:58	Till inhemska banker	1,828,671:33
		Af utländska banker ins.	839,642:14
		Å andra räkningar	4,296,689:18
Kronor	133,298,497:79	Kronor	133,298,497:79

Hemligheten

med den stora omsättning Konstfliten på få år uppnått, ligger säkerligen däri att dess alster genomgående präglas av en tilltalande egenart och sund karaktärsfullhet. Över hela Sverige och långt utom dess gränser har man **lärt sig uppskatta Konstflitens Mattor, Gardiner och konstnärliga bomullstyger** för blusar, klädningar, dräkter och draperier.

Vi sända gärna prover och prisuppgifter.

Föreningen Konstfliten, Göteborg

X-Ray TRADE MARK

Vackraste och angenämaste elektriska belysning för hemmen.

Förordas af ögonläkare.

Enligt verkställda undersökningar är direkt belysning med elektriska lampor i hög grad tröttande och skadlig för ögonen. **Indirekt** X-Raybelysning kan åstadkommas öfverallt utan nämnvärd ökning i strömkostnaden. Härigenom får man en jämn, behaglig, för ögat välgörande belysning utan skuggor.

Om Eder gamla armatur har den moderna skålformen, kan den i flesta fall för ringa kostnad ändras till X-Ray-systemet.

Begär vår X-Ray-broschyr N:o 3, som sändes Eder gratis och franco.

Nordiska X-Ray-Reflektor A.-B.

Stockholm - Göteborg - Malmö

Nya

Fysikaliska Kuranstalten

Riddargatan 12. Öppet kl. 9—7.

Kuranstalten behandlar patienter som lida af reumatism, magsjukdomar, hjärtfel, nervsjukdomar, (ischias), njur- och blåssjukdomar, samt för öfrigt alla rubbningar i cirkulations- och matsmältningsorganen. .....

Behandlingsformer:

Alla slags bad, duschar och begjutningar, packningar, ångkompresser, fangobehandling, elektrisk behandling, massage och gymnastik m. m. .....

Rikstelefon: 8938. Allm. Telefon: 8938.

CLOETTAS
GULD-CACAO
i vidstående förpackning
säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

Lejon
Vantar & Strumpor
ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE
FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

skola kokas. De kokas i samma vatten de legat i blöt, få afrinna och hackas fint tillsammans med champinjonerna. Svampen fräses därefter i smöret, tills det är klart, då den klämmes upp ur smöret med en sked. Mjölet fräses med smöret 2 min., mjölken och svampspadet spädas på och såsen får koka 5 min. De uppvispade äggulorna tillsättas, risgrynen och svampen iröras och stufningen afsmakas med kryddorna. Massan slås upp på ett fat, väl smordt med smör, samt öfverstrykes med smör på ytan, så att den ej hårdnar. — Då massan är fullkomligt kall, tages däraf med sked portioner (omkr. 50 gr.), som läggas på ett bakbord, beströdt med mjölet. Kroketterna rullas i mjölet och formas aflånga eller runda. De doppas i de hårdt vispade äggen, blandade med matoljan och smaksatta med salt och hvitpeppar. Rullas därefter i de fint stötta skorporna och få ligga 1 tim. att hårdna. Kroketterna kokas gulbruna i het flottyr och uppläggas på gråpapper att afrinna.

Garneras med persilja och serveras mycket varma med tomatsås samt potatis.

Så dum är väl ingen att han putsar sina skodon med lut!

Jo förvisso, det göra många dagligen.

Vid undersökning ha nämligen de flesta av i handeln förekommande skoputsmedel befunnits innehålla icke blott fri lut, utan dessutom många andra skadliga ämnen.

Använder man dylika putsmedel förstöres lädret.

Önskar man i stället bevara lädret, måste man använda ett putsmedel som uppfyller vetenskapens fordringar på läderbevarande sammansättning, renhet och neutral eagens.

Ett av de få putsmedel i världen som fylla dessa vetenskapens fordringar är den berömda svenska skokrämen Viking, från fabriken Viking i Örebro, Nordens största specialfabrik.

Högre lärarinneseminariet vid
Stiftelsen Kjellbergska Flickskolan
omfattar 3 ettåriga afdelningar. De två senare åren ägnas åt specialstudier. Afgångsbetyg från seminariet medför högre lärarinnekompetens.
För inträde i avd. I fordras enl. Kungl. Maj:ts bestämmelser av den 24 april 1914 för de privata högre seminarierna förutom fullständigt afgångsbetyg från 8-klassig flickskola, inträdesexamen i ett fåtal ämnen. Inträdesansökningar, åtföljda af betygsafskrifter, frejde- och läkarebetyg torde före den 3 juni insändas till styrelsen. Prospekt på begäran.
Göteborg i mars 1915. Styrelsen.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA.

K. P. Starkare grepp får det allt lof att vara när det gäller att skrifva vårlyrik — antingen det nu är vers eller prosa.

G. Ni frågar om dikten är omöjlig. Visst inte, detta brottstycke är ett fynd för breflådan:

Det darrar ett ljus öfver smärtornas mark,
En gryning i lidandets dal.
I förstulna smekningars nattstilla park
Tråds dödsdans af elddöpta mal.

Det lyser i blickarnas återvändsgränd,
I kyssarnas rosendegål —
På försakelsens maskstungna bord står tömd
En lidelsens flammande bål.

G—i. Skissen kommer vid tillfälle.

Biavi. Vi skola använda »Farmor».

Valborg. Det där var ändå alltför backfischmässigt.

Gärd Ulrikson. Håller ej måttet.

Moroy behöfver ej sända oss sitt namn.

Vendla. Tanken är riktig men alltför bristfälligt formulerad.

Baby. Vi hoppas att ni i framtiden skall skrifva antingen mycket bättre vers eller också inga alls.

O. Törne. »Måtte alltid våren, glädjen, solen dig följa tätt i kjolen.» — Vi hoppas att ni nöjer er med att på det sätt få offentlighet åt det väsentligaste af de förhoppningar ni hyser för den okända damens räkning.

A. Det hela är för oklart och dunkelt. Man kan inte tala i antydningar inför den stora publiken.

Armin. Kan ej användas.

T. S—n. Synpunkterna äro förut alltför blötta och stötta.

Estrid Ryngе. För att väga talangen i dessa vers behöfdes apoteksvåg. Vår litterära våg ger intet utslag.

C—Sbg. Ni begär ett opartiskt omdöme. Nåväl: låt dessa vers bli de sista såsom de äro de första.

Folke Viktorssen. Vi använda aldrig öfversättningar.

Arno, Bore, B. Bytori, B. Andersson. Skiljer sig på intet sätt från den poesi som vi mottaga i kilovis.

T. M. Ibland skrifver jag underliga saker, säger ni. Om ni bara visste hur lite underliga de äro!

Filosofia. En sådan sak borde ha spirituella repliker, men här fattas de.

C—l. Ja, ganska nätt, men vi ha ej plats.

Hanseman. Eder poetiska talang låter icke förneka sig, men vid ingårgsdörren till våra spalter trängas redan så många skalder, att vi ej kunna ge er något hopp om entré — åtminstone ej på ganska länge.

Gunnar Wennerbom. »För en viss saks skull» kunna vi ej trycka några dikter.

A. E. W. Bristen på utrymme gör att vi ej kunna ge något löfte.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.

»M. 27 år». Annonsen betingar ett pris av 3 kr. pr gång.

»Anna». 3:50 torde insändas i postanvisning.

»Lärarinna». 3:— kr. pr gång. Likvid i postanvisning.

ENERGISK, BILD. DAM önsk. nu medintressent i affär, hvars verksamhetsfält behöfver utvidgas. 2,500 kr. kapitalinsättning. Svar till »Gammal affär i Sthlm», Iduns exp., f. v. b.

Trädgårdsbok för lägenheter
»LILLA TRÄDGÅRDSBOKEN»
av Oscar Tamm, pris 75 öre.

Doktorinnan Vilma Eriksson
Hvilohem,
beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Inackorderingspris 3 kr. pr dag. 70 à 80 kr. för mån. Adr. Högåsen, Arvika.

Jämtslöjds-Lotteriets
DRAGNING
! 17 Mars !
Serielotter 8 kr., klasslotter 2:25 hos lotteriets kollektör samt hos lotteriets exp. Östersund.

Ingen välklädd dam
kan numera ursäktas, om hon visar sig med öppen blus eller kjol, när det finnes en tryckknapp, som kan förhindra detta.
Använd därför
Säkerhetstryckknappen
"KLETTE"
och man riskerar aldrig, att klädningen går upp.
Alla välsorterade affärer föra
Säkerhetstryckknappen "KLETTE".

Du begagnar väl
Happachs Diamant-Tvål,
husmoderns bästa vän? Om ej, så försök den i dag och öfvertyga dig om, att den gör tvätten bländande hvit och arbetet till ett nöje.
Kom ihåg, att då du föredrager vår **Svenska** tvättvål före den Engelska, du därigenom gagnar **Sverige** och skaffar arbetsförtjänst åt **Svenskar.**
HAPPACHS SÅPFABRIKS A.-B.
Malmö & Stockholm

Ett stort parti Äkta Esprit o. Paradisfåglar,
utsökt vackra, bortslumpas under c:a 14 dagar till en fjärdedel af butikspriset.

ESPRIT

N:r 1. 25 cm. lång, med 5 strå, kr. 2:50, med 10 strå kr. 5:—, med 15 strå kr. 8:50. N:r 2. 27 cm. lång, med 5 strå kr. 3:80, med 10 strå kr. 7:60, med 15 strå kr. 12:50. N:r 3. 29 cm. lång, med 5 strå kr. 4:90, med 10 strå kr. 10:50, med 15 strå kr. 15:30. N:r 4. 35 cm. lång, med 5 strå kr. 6:50, med 10 strå kr. 13:—, med 15 strå kr. 19:50. N:r 5. 37 cm. lång, med 5 strå kr. 6:80, med 10 strå kr. 13:60, med 15 strå kr. 20:40. N:r 6. 46 cm. lång, med 50 strå kr .70:—.
Endast svarta och hvita i lager.

Äkta paradis-Esprit.

N:r 8. 30 cm. lång, med c:a 30 strå kr. 21:—. N:r 9. 40 cm. lång, med c:a 40 strå kr. 38:—.
Svarta, hvita och naturfärgade i lager.
Sändes till landsorten mot efterkraf, äfven utan om referenser lämnas. Därest varan ej utfaller till belåtenhet återbetalas alla utlagda pänningar.
För de, som vilja försäkra sig om ett utsökt vackert och billigt, äkta Esprit, är detta tillfälle enastående och bör Ni i dag tillskrifva

Modeimporten
(Skandinaviens enda specialaffär)
Stortorget n:r 3 (huset intill Residenset). Rikst. 4725, Malmö.
Begär vår rikt illustrerade katalog.

FABRIKSMARKE
Hydrozon-Salva
för sårnader m. m.

OBESTRIDLIG
är nyttan af dagl. motion. Tag därför gymnastikstången »Ideal» till hjälp och
gymnastisera i hemmen.
Standardstorleken, afs. för upptill 950 mm. dörrvidd, kostar endast kr. 6:—, fraktfritt mot efterkraf. Prospekt på begäran.
Th. P. Pålsson, Stockamöllan.

Stadt Wismar.
Ingeniör-Akademi WISMAR a. d. Ostsee
für **Maschinen- u. Elektro-Ingenieure, Bauingenieu e, Architekten.**
Spezialk. für Eisenbetonbau, Kultur- u. koloniale Technik. Neue Laboratorien.

Herrar affärsmän torde observera, att ::
Jönköpings läns Tidning
— JÖNKÖPING —
läses av en köpstark befolkning i såväl stad som på landsbygden. Egna lokalredaktioner i Huskvarna och Nässjö. ::
Jönköpings läns Tidning
utkommer varannan dag. Annonspriset är 6 öre före och 5 öre efter text. Införes annons minst 5 gånger lämnas rabatt. Var god infordra offert. — Prenumerationspriset är per år endast :: :: ::
Kr. 2: 50.

OXYGENOL-SALVA
Med vätesuperoxid
för
sårbehandling
och
som hudcrème
är oöfverträffad.
I burkar à 1 kr., tuber à 50 öre.

EUCALYPTUS OLJA
MOT REUMATISM ... GIKT ... PODAGER.
erhålles i originalflaskor à kr. 1.50 hos Eder Färghandlare eller efter insänd rekvisition mot efterkraf från
CHARLES WEYDE'S DROGAFFÄR, NORRKÖPING.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast *afskrifter* när ni svarar på annons om ledig plats.

BARNSKÖTERSKOR, som genomgått utbildningskurs i Sällskapet Barnavårds anstalt finnas anmälda å Sthlms stads Arbetsförmedling, Regeringsg. 107. Riks och allm. telef. 4047.

BARNJUNGFRU, pålitlig, ordentlig, något sykunnig och med intresse för barn, erhåller plats på herrgård i Småland för att sköta 3 barn i åldern 1—6 år. Svar till »Barnjungfru», Svenska Telegrambyrån, Jönköping. Goda rek. erfordras.

LÄRARINNA (kompetens: högre seminarium), muskilisk, språkkunnig får plats vid bruk i Nerike, för kommande läsår, att läsa 5:e klassen med en flicka, 2:a klassen med en gosse, efter Lundsbergsskolans kurs. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Stockholm.

I GODT HEM, samhälle, bruk i Dalarna, får som sällskap och hjälp, medlem av familjen, bättre barnkär hushållsvan flicka, kunnig i enklare matlagning, bakning o. s. v. plats. Jungfru finnes, alla bekvämligheter. Vid. Nya Inackorderingsbyrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

ENSAMSTÅENDE, kyrkl., yngre ell. äldre flicka, utan löneanspr., fr. landet, får plats som hjälp åt äldre dam. Sv. t. »E—m», Kinna f. v. b.

ANSPRÅKSLÖS FLICKA från godt hem får plats i familj på landet att tillse 2 barn. Svar med fotografi o. löneanspråk till »Tjänsteman i Skåne», Svenska Telegrambyrån, Malmö.

FRISK, BILDAD, BARNKÄR flicka erhåller plats som hjälp och sällskap i mindre skogstjänstemannafamilj å bruk i Norrland. Jungfru finnes. Svar med foto, rekom. och löneanspråk till »I maj 1915», Iduns Exp., Sthlm.

BÄTTRE FLICKA, enkel och barnkär, villig att deltaga i alla inom hemmet förekommande sysslor, erhåller plats i liten familj. Svar till »April», Alingsås p. r.

I PRÄSTG. helt nära Stockholm önskas en bättre. anspråksl. hush.-fröken, väl kunnig i matl., sömnad o. övriga sysslor. Svar med lönepret. o. foto till »C. O.», Iduns exp. Sthlm.

EN ENKEL, händig, förståndig flicka, sy-, tvätt och strykkunnig, med gladt lynne och god karaktär önskas till 5 friska barn. Svar till »25 kr.» Skönberga p. r.

I GODT HEM, större samhälle i Dalarna, får 15 april bättre hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning, syltning o. s. v., plats. Jungfru finns. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Stockholm.

GODA pl. öfver hela Sverige f. bättre platssök. anskaffas. Insänd betygsafskrift., foto o. 20 öre i svarsporto till Centralförmedl., Jakobsg. 20, Stockholm.

EN STADGAD, snäll och ordentlig flicka, villig att deltaga i trädgårdsarbete samt alla inomhus förekommande göromål i familj, där jungfru finnes, erhåller plats öfver sommaren. Lön efter öfverenskommelse. Svar med foto till Postfack 31, Lindesberg.

Husföreståndarinna,
medelålders, bildad, med jämnt och godt lynne, sökes af ensam, medelålders herre å landtgård nära station i Småland. Sv. med ref. o. foto till »Landtgård», adr. Juridiska Byrån, Värnamo, f. v. b.

Kokerska
ordentlig o. pålitlig, med goda rek. van vid inom ett landthushåll förekommande göromål, såsom slakt, bak och inläggningar m. m., erhåller förmånlig plats i liten familj på landet den 1 maj, om betyg jämte foto sändas under adress Afverby gård, Hjortkvarn.

En öfversköterskeplats
vid Kristinehamns hospital blir ledig den 15 innevarande månad. Lön 500 kronor för år jämte fria naturaförmåner. Efter 2, 5 och 10 års tjänst ökas lönen med 10, 20 och 40 procent. Ansökan, åtföljd af frejd-, frisk- och tjänstebetyg äfvensom fotografi, insändes till Öfverläkaren, Hospitalet, Kristinehamn.

För att kunna antagas till öfversköterska fordras att minst 1 år hafva tjänstgjort på allmänt sjukhus eller lasarett.

Lärarinneplats vid folkhögskola.
Vid folkhögskolan i Gamleby är plats ledig såsom lärarinna i slöjd (hufvudsakligen väfning), sång, gymnastik samt ett par läsämnen efter öfverenskommelse. Årlig tjänstgöringstid omkr. 4 månader från 1 maj. Lön 500 kronor och fri bostad. Ansökningar, ställda till styrelsen, insändas till undertecknad, rektor, före 25 mars. Hans Hansson, Gamleby.

För ett par betalande
Hushållselever
finnes plats i Halmstads prästgård i Skåne. Man hänvände sig genom bref till
FRU SVEA EVANDER,
adr. Axelvold.

Biträdande föreståndarska o, en öfversköterska
sökas för Säters hospital. Båda måste vara skolade sköterskor. Begynnelselön för den förra 600, för den senare 500 kr., därjämte sedvanliga naturaförmåner. Ansökan insändes till ÖVERLÄKAREN.

För att till våren
medhinna undervisning i stenografi och maskinskrifning torde anmälan till kurser ske nu. I regel överstiger antalet lediga platser vid denna tid antalet sökande.
STENOGRAFBYRÅN
Regeringsgatan 31, Sthlm. St. *9822, *9823. Rt. 9822, 8972.

PLATSSÖKANDE

UNG, TREFLIG FLICKA från godt hem, som genomgått folkhögskola, och äger särskild håg för, samt mycken vana vid handarbete önskar komma i bättre hem, där jungfru finnes att gå frun till handa. Tacksam för svar till »Platssökande» Valhalla.

LÄRARINNA önskar under sommarmånaderna plats i familj för att lära husliga sysslor. Villig att läsa med barn om så önskas. Tacksam för svar är »Lärarinna», Kåge p. r.

TVÅ ORDENTLIGA FLICKOR önska plats i samma familj till 1 maj som köksa o. husa. Sv. t. »A. F.», Iduns exp.

ENKEL, bättre, barnkär flicka, som genomgått kurs i finare matlagning och är kunnig i husliga göromål och handarbete, söker plats. Svar till »Hulda», Harplinge p. r.

EN HUSLIG och praktisk flicka från godt hem önskar komma i god familj för att deltaga i matlagning samt öfriga bestyr (har genomgått hushållskurs), helst där snäll husmoder finns. Gärna på landet. Svar till »Bojjan», Iduns exp.

SJUKVÅRD, privat eller å sjukhem, önskas af flicka som genomgått 1-årig kurs å länslasarett och sedan innehaft privatvård. Svar till »Sjukvård», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD FLICKA önsk. snarast pl. mot fritt vivre i god fam. el. att föreslå ens. pers. hem. Skickl. i matl., bakn., sömnad o. handarb. Är undervisningsvan o. kan läsa med barn. Vill delt. i alla syssl. Sv. till »Maria 29», Iduns exp. f. v. b.

BILD. FLICKA önsk. t. våren plats i Sthlm ell. dess närh. som husföreståndarinna. ell. sällsk. och hjälp åt sjuklig person. Hushållskun. och förm. att göra ett hem trefl. Engelskt., skickl. i finare handarb. 1-årig sjukvårdskurs. Bästa ref. o. muntl. rek. Vid. Nya Inackorder. Byrån, Jakobsbergsg. 34 Stockholm.

BILDAD, FÖRLOFVAD FLICKA önskar omkr. 1 maj plats i familj där tillfälle att lära matlagning gifves. Önskar delt. i alla inom hemmet förekom. göromål. Är mycket barnkär. Svar till »Familjemedlem E. S.», Box 57, Uddevalla.

BÄTTRE FLICKA önskar plats i bildad familj. Kunnig i alla i ett hem förekommande sysslor, äfven klädo. linnesömnad samt handarbeten. Svar till »21 år», Oskarshamn p. r.

TVÅ mycket snälla flickor 15 à 17 år önskar komma i hvar sitt fint hem på landet, äro villiga att deltaga i alla inom ett hem förek. göromål. Vid lön fästes mindre afseende än vid ett bra hem med god ledning. Svar till »Ester o. Anna». Slöinge.

BÄTTRE DAM önskar komma i fin familj som sällskap och hjälp, är villig betala något. Svar märkt »30 år», p. r. Tomelilla.

HUSJ. OCH KOKERSKA kunnig i enklare matlagning söker plats 1 maj, helst som kamrater. Svar t. »20 år», Iduns exp.

UNG FLICKA önskar plats i vänligt hem som verklig hjälp, är kunnig i husliga göromål och sömnad. Goda rek. Svar till »Villig» Borås p. r.

EN 27-ÅRIG BILD. FLICKA önskar plats att sköta hushållet hos ensam person eller ock som hushållsfr. i familj. Har genomg. pr. skola samt haft plats i hushåll i 2 år. Betyg och rek. finnas. Svar till »Landtbrukaredotter» Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE FLICKA, kunnig i ett hems skötande, äfven sömnad, önskar plats i familj där jungfru finnes eller också att föreslå ungkarls- eller änklings hem. Intresse för barn. Svar med uppl. ang. lön till »Sydsvenska» Vänersborg p. r.

HOS GOD FAMILJ i stad eller på herregård önskar 19-års flicka plats som husmoders hjälp eller att läsa med barn. Genomgått 8-klassigt läroverk och husmodersskola. Vid lön fästes mindre afseende. Svar till »Mars 1915» Lund p. r.

SOM HUSFÖRESTÅNDARINNA söker van och sparsam medelålders fruntimmer anställning, där en 10 års flicka kan få medfölja. Svar tacksamt till »Husmoder» Iduns exp.

UNG, BILDAD FLICKA, något van vid sjukvård, önskar först i mars plats. Äfven villig deltaga i ett hems lättare göromål. Svar till »Skånska G. K.», Iduns exp.

UNG FLICKA, som genomgått hushållskurs, önskar plats som kokerska. Svar till »A. 21 år», Iduns exp., Sthlm.

BÄTTRE FLICKA önskar plats i familj som hjälp och sällskap eller sköta hemmet för ensam person. Svar till E. L. Johansson, Fredsgatan 15, Jönköping.

I GOD FAMILJ önskar ung, frisk flicka med realskoleex. plats. Är äfven villig att hjälpa till med skrifgöromål eller läxläsning med barn. Svar till »Villig», N. Skånes exp.

ENKEL, allvarlig flicka, något kunnig i såväl kropps- som sinnessjukvård samt äfven i enkel matlagning och husliga sysslor önskar plats hos sjuklig herre eller dam, som verklig hjälp eller att biträda husmoder å sjukhem, åldordomshem e. d. Svar till »Verklig hjälp 1 Apr.», Iduns exp., Stockholm.

BILDAD FLICKA önskar 3 à 4 timmars daglig sysselsättning. Hälst å byrå eller som hjälp vid social verksamhet. Har f. n. husligt arbete i hemmet. Svar till »3 timmar», Iduns exp., Stockholm.

PLATS som husmor till sjukhus eller anstalt sökes af välrekommenderad dam med 10 års praktik i nämnda bransch. ev. att sköta äldre bättre herres hem. Svar till Centralförmedl., Jakobsgt. 20, Stockholm.

BÄTTRE hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning, syltning o. s. v. söker plats i godt hem, där jungfru finns. Goda betyg. Svar till »Villig-Duglig», Iduns exp., Sthlm.

BÄTTRE FLICKA önskar som familjemedlem, under sommaren, komma till godt hem i herr- eller prästgård, hälst där ungdom finnes, för att mot fritt vivre eller någon liten afgift deltaga i husliga göromål. Eventuellt medfölja till badort. Svar till »Juni 1915», Nässjö p. r.

FLICKA FRÅN LANDET önskar plats den 1 maj i bättre familj, att med husmoders undervisning sköta hushållet. Svar till »21 år», Iduns exp.

21-ÅRIG HUSHÅLLSINTRESSERAD ångermanländska önskar komma i godt hem för att lära hvad som tillhör ett hems skötande. Önskar anses som familjemedlem. Någon lön önskvärd. Tacksam för svar inom 14 dagar till »Våren 1915», Torrom p. r.

ENKEL, BÄTTRE FLICKA, kunnig i enklare matlagning, bakning o. husl. sysslor, önskar plats i familj till den 1 maj, där jungfru finnes. Mycket barnkär o. villig deltaga med skrifgöromål om så erfordras. Svar till »Ung Norrländska», Iduns exp., Sthlm.

En elementarbildad,
barnkär 20-åring med godt handlag i husligt arbete önskar plats i vår i familj som barnfröken el. som sällskap åt äldre dam el. herre. Lön önskas. Svar emotses tacks. under adress »20», Karlskrona p. r.

Bättre flicka
med goda meriter önskar snarast plats som husföreståndarinna i familj, där husmor saknas, eller hos ungherre. Sv. till »R. J.», Åkersberg, Sveg.

Värdinneplats
önsk. af verkligt fin och enkel medelåld. dam, som därtill har stor förmåga o. mångårig erf., är gladl. musik symp. o. barnkär. Sv. t. »Prima bet. o. ref.», Iduns exp.

INACKORDERINGAR.

SVÄRDSJÖ HVILOHEM erbjuder hvila och hemtrefnad i lugn, vacker trakt af Dalarne. Närmare meddelar fröken Lydia Johnson, Svärdsjö. Riks 29.

SOMMAREN 1915. Kan ung flicka få treflig inackordering vid hafsbadort i fam. där ungdom finnes. Svar till »Sommaren 1915» Iduns exp. f. v. b.

Konfirmation.
Undertecknad mottager omkring d. 15 juni 2 à 3 flickor för att bereda dem jämte egen dotter till konfirmation. Pris för 6 veckor 125 kronor i ett för allt. Vacker, hälsosam trakt. Närmaste järnvägsstation Floby.
S. J. THYRÉN, kyrkoherde.
Adr. Grolanda.

Tyra Rinmans Konvalescenthem för barn
rekommenderas. Undervisning kan erhållas. Landvetter.

Konfirmationsundervisning
meddelas i Båstad instundande sommar af undertecknad. Hel inackordering kan erhållas i prästgården, om så önskas. Svar till kyrkoherde J. S. Sjöstedt, adr.: Båstad.

Anglicia, Rättvik.
Engelskt-svenskt pensionat, öppet året om. Fröken Young. R. T. 37, Rättvik.

Konfirmationsundervisning
tillsammans med egen dotter samt inackordering, kan i sommar erhållas i större prästgård, vackert belägen mellan sjöarna Vettern och Tåkern nära Omberg, invid järnvägsstation. Tillfälle till bad. Kyrkoherde Holmberg, Rogslösa.

Furudals Pensionat
Gammal bruksherrgård i Norra Dalarna vid Ore älf.
Enastående lämplig rekreationsort för vintern. Härlig vinternatur. Jakt o. fiske. Turistföreningen lämnar närmare upplysningar. Fru G. Wuttke. f. d. inneh. af Stjernfors Pensionat. Rikstel. Furudal 2 C.

Östermalms Sjuk- och Hvilohem,
2 Floragat. 12, 2 tr. (hiss) Stockholm
Rikst. 97 52 Allm. tel. 97 55.
Referenser till följande herrar läkare: Alfred Berghel, Harald Ernberg, Arthur Fürstenberg, E. O. Hultgren, Arnold Josefson, Gottfrid Rystedt.
Prospekt sändes på begäran.
För allmänheten serveras 2 tr. upp 1:a kl. bad: Elektriska ljusbad, massagebad, tallbarrsbad, halfbad m. fl.
Föreståndarinna HILMA FREDLUND.
Rikstel. 90 12 Allm. tel. 12 50.

Vägen till framgång
ligger alltid öppen för den, som genom ökade kunskaper vill skaffa sig större inkomster och därigenom bereda sig en tryggad framtid I vår undervisning pr korrespondens ha tusentals unga män och kvinnor funnit det medel, varigenom de kommit i besittning av förmånliga, välavlönade platser

Följ deras exempel!

Eder ålder, boningsort eller nuvarande sysselsättning utgöra ej något hinder vid undervisningen. Betalningsvillkoren äro synnerligen förmånliga.
Ifyll nedanstående kupong och sänd den till oss i öppet kuvert, frimärkerat med 4 öre

Hermods Korrespondensinstitut
Malmö *Dir. H. S. Hermod* *Östergatan*

Sänd mig gratis och utan förbindelse å min sida Ert illustrerade prospekt för den avdelning, framför vilken jag markerat ett ×

Merkantila avdelningen.	Lantbruksavdelningen.
Språkavdelningen.	Juridiska avdelningen
Tekniska avdelningen.	Konstmålningsavdelningen.
Realavdelningen.	

Namn: .....
Adress: .....

Husqvarna

Central Bobbin Symaskiner

utmärka sig genom utomordentligt lätt gång, mycket stor hastighet, korta nålar, stor hållbarhet mot slitning och stor spole. Arbeta därför alltid till ägarens belåtenhet.

En svensk symaskin bör finnas i hvarje svenskt hem.

Chesebroughs

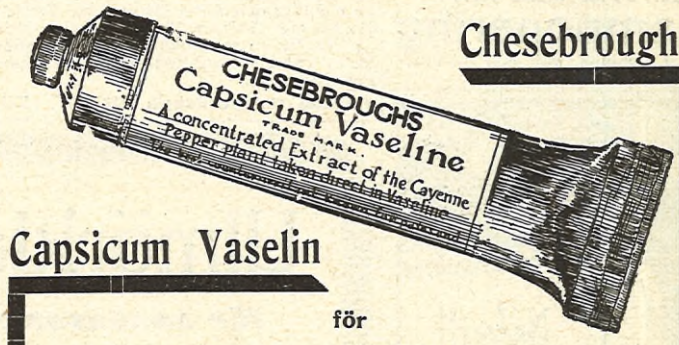

Capsicum Vaselin
för
reumatism

Säkraste, billigaste och behagligaste botemedlet är ingnidning med

Chesebroughs Capsicum Vaseline

Osvikligt äfven mot smärtor i bröstet och magkramp; stillar tand- och nervvärk samt är utmärkt mot gikt.

Säljes endast i tuber 50 öre och 1 krona. Erhålles å alla apotek.

OBS.! "Chesebroughs Vaseline" är den enda äkta Vaselin som finnes, hvarför noga torde tillses, att den köpta varan bär namnet:
Chesebrough Mfg. Co. (Cons'd) New York

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar den 14 sept.
Prospekt gen. *kapten J. Thulin, LUND.*

Doktor A. Kjellbergs

kurs i massage och sjukgymnastik.

Begär prospekt! Stockholm.
Mästersamuelsgatan 70.

Med. D:r E. Kleens

ett-åriga) *kurs i Massage och Sjukgymnastik* (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. *N:r 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp.* Prospekt begäres städse under adress *Engelbrektsgatan 43 B, II.*

Kurs i Massage och Sjukgymnastik

STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt.

ROYAL WINDSOR

Det berömda
hårstärkande vattnet.

Gifver **grått hår** dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: *Royal »Windsor Perfectionne».* En alltjämnt stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto.
Nederlag: **Franska Parfymmagasinet, Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.**

OATINE,

denna kraftiga, snöhvita naturprodukt, framställd af ren hafre, uppfriskar huden och åstadkommer i förening med solens värme den så eftertraktade klara, friska' engelska teinten. Äkta **Oatine-Creme i hvit burk** med **grönt lock:** pris 1.50; 4-dubbelt inneh. 3.—. **Oatine-Snow:** 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsgat. 16 o. Drottninggatan 63. Stockholm.

Turkiska badet,

i **Malmtorgsbadet** är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

RATIONELLA HUDMEDEL. Tillf. mot dålig hy, exem, finnar. porm. Intyg af ans. o. trov. pers. 3 kr. sats, 40 å. exem botat. Fru I. Göthe, Falun.

Rektor Laurells Skolhem.

Elementarskola på landet. Samvetsgrann underv. Friskt läge v. skog o. sjö. Rek. särsk. f. vekare individer. Adr. Vike, Kristinehamn.

Hårskötsel

mot hårets affall samt

Champonering

utföres i hemmen väl och billigt.
Allm. Telef. 110 81.

Damer! Vårda Eder hud!

Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med **Skin-Food** erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy.
Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer.

H.G. SÖDERBERG^s IMPORT A.B.

1MA ANTRACIT, HUSHÅLLSKOL & KOKS

Riks- och Stockholmstelefon: Namnanrop. · Begär endast "Söderbergs Kolimport".

Tärna

I Salatrakten Kurserna börja 25 April. Rum och kost ca 35 kronor i mån. Friplatser och stipendier (intill 75 kr.)
Bästa lärarekrafter Tidsenlig utrustning
Prospekt från Rektor BOSSON, Tärna

Kvinnl. Folkhögskola
Medborgerl. praktisk skola. Mångsidig *slöjd* (vävnad, sömnad, knyppling). 3 mån. kurs. Ingen inträdesprövning. Kursavgift 10 kr.
HUSMODERSSKOLA
Huslig ekonomi och lanthushållning. Slöjd. Präktigt skolkök; eget mejeri o. småbruk. 4 mån. kurs. Kursavgift 30 kronor

Övre avdelning: Nyinrättad kurs f. elever m. god underbyggnad, som önska *ökad allmänbildning* — även såsom förutbildning för t. ex. *lärarinnebana, skolköks-, sjukhus-, kontors- ell. socialt* arbete. Svenska, språk, bokföring, kulturhistoria, samhällslära' fysiologi m. fl. ämnen (delvis valfria). 3 mån. kurs. Kursavg. 30 kr.

På grund af den utomordentligt hastiga åtgången af lotter

LILLSJÖNÄS' BARNKOLONIS

Lotteri

kommer **DRAGNING** att äga rum redan i **MARS** månad i år.

Insänd därför **skyndsamt** Eder rekvisition, märkt X 1, adress: Lillsjönäs Barnkolonis Lotteri, Artillerig. 60, Stockholm hvarifrån lotterna sändas mot postförskott för lottpriset à 2 kr. pr st. jämte kostnad för porto och dragningslista.

10,000 VINSTER
Hvar 8:de lott vinner.

Högsta vinstvärdena kr. 9,000 (Bosättning till 4 rum, kök och jungfrukammare), 5,000 (Juvelskrin af skulpt elfenben med smycken) 4,000, 3,000, 2,300 o. s. v. 11 vinster om öfver 1,000 kr. 77 vinster om 900—100 kr. 1,600 vinster om 90—40 kr. 800 vinster om 39—25 kr. 4,200 vinster om 24—10 kr. o. s. v. Lägsta vinstvärde 4 kr.

BENGT OXENSTIERNA.
Lotteriets föreståndare.

Hvem är ej förtjust

i hembakadt bröd, men hur många få njuta däraf? Stöket afhåller många husmödrar från att själfva baka sitt bröd och dock är detta både mera välsmakande och billigare.

Valhalla Bakbordet

gör bakningen till ett nöje, ty Ni kan dock ha ordning och fint i Edert kök. Bordsk. — 65×100 cm. Pris kr. 18: 50; med ihopfällbara ben kr. 22: —; med bakbräda af **marmor** kr. 28: —. Sändes fraktfritt öfver hela landet. Pat. N:o 36273.
Valhalla Snickerifabrik, Mörrum. Tel. 44.

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Nyheter.
Avesta: Avesta-Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Dagblad.
Falkenberg: Falkenbergs-Posten.
Falun: Falu-Kuriren.
Halmstad: Hallandsposten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Helsingborg: Öresundsposten.
Hernösand: Hernösands-Posten.
Hörby: Mellersta Skåne.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.
Kristinehamn: Ansgariiposten.
Landskrona: Korrespondenten Landskrona Tidning.
Linköping: Östgöten.
Luleå: Norrbottenskuriren.
Mora: Mora Tidning.
Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Oskarshamn: Oskarshamns-Posten.
Söderhamn: Söderhamns-Kuriren.
Söderköping: Söderköpings-Posten.
Södertelje: Södertelje Tidning.
Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Visby: Gotlandsposten.
Örebro: Nerikes-Tidningen.
Östersund: Jämtlands Tidning.

Joh. Lundström & C:o A.-B.

KUNGL. HOFLEVERANTÖR.

Prima Antracit

HUSHÅLLSKOL · COKES · BRIKETTER

Begär vid telefonering å Riks och Allm. ***endast***
"Lundströms".

Harfvalotteriet

till förmån för

Föreningen Självförsörjande Bildade Kvinnors Hvilohem

50.000 lotter à 2 kr.

Sammanlagda vinstvärdet öfver 60,000 Kr. Dragning så snart lotterna äro slutsålda.

De högsta vinsterna utgöres af:

Möblemang till tre rum och hall med mattor, elektr. arm., silfver, glas och porslin samt fullst. köksuppsättn. från Nord. Komp. Kr. **5.000.**
Motorbåt från Aktiebol. Ingeniörsfirman Fritz Egnell Kr. **3.000.**
Pärlhalsband, orientaliska pärlor fr. Guldsmedsbol F. A. B. Kr. **2.100.**
Flygel från J. G. Malmsjö Kr. **1.500.**
Linneutstyrsel, fullst. upps. af duktyg, sänglinne, handdukar m. m. från Nord. Komp. Kr. **1.500.**
Fullständig bordsuppsättning af extra prima nysilfver och alpacca från Guldsmedsbolagets F. A. B. Kr. **1.300.**

Dessutom ett stort antal andra mycket värdefulla vinster, såsom pianino, konstverk, bordssilfver (äkta), möbler, mattor, smycken m. m.
Lotter erhållas efter rekvisition till **Harfvalotteriet** adress **Skepparegatan 19, Stockholm** antingen mot postförskott eller mot insändande af förskottslikvid **2 Kr.** jämte kostnad för porto och dragningslista (**35** öre). Lotter försäljas äfven hos Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. torg samt i de flesta Pappers- och Cigarraffärer m. fl. såväl i Stockholm som i landsorten.

Anna Josephson, *Lotteriets föreståndare, v. ordf. i S. B. K:s Styrelse.*

Torshälls kvinnliga trädgårdsskola, Leksand.

8:de kursen för ord. elever 1 apr.—31 okt. Prospekt och refer. på begäran.
Lillie Landgren. ***Märta Philip.***

M. Nordenfelts högre handarbetsseminarium o. kvinnliga yrkesskola

Göteborg 3. Understöd af stat och kommun. **Höstt. 1:ste Sept.**
Handarbets-, yrkes-, hemslöjdslärarinnor. Direktriser, sömmerskor, tillskärerskor. Kortare kurser för hemmet. **Extra sommarkompletteringskurser för lärarinnor.** Ansökningar hälst före 1:sta Maj.

Karlskoga praktiska läroverk för kvinnor

Sommarkursen skola för **utbildande af praktiskt dugande kvinnor,** grundad 1893, börjar **15** maj. Skola för **Allmänbildning, Husmodersskola, Realskola, Folkhögskola.** Erhållit 1:a pris med diplom för guldmedalj i **vävnad, sömnad** och **konstslöjd** m. fl. Slöjdlärarinnor utbildas. Goda platser erhållas. Praktiska skolan för **män** början 1 nov. **Prospekt** mot dubbelt porto. — **Obs.!** Läroverkets stora **kamratmöte** midsommarafton.
Adr.: **Karlskoga. JOH. LINDHOLM.**

Nya hushållskurser

15 april och 15 juli. 225 kr. pr kurs. Sandvik, Smål, Burseryd. Öfverstinnan A. Hyltén-Cavallius, f. Frick.

Kungl. Hantverksskolan för blinda Kristinehamn.

begynner nytt arbetsår den 25 nästkommande augusti. Medellösa elever erhålla statsbidrag. Närmare upplysningar genom skolans föreståndare, adr. Kristinehamn.

Mariestads Praktiska Skola.

Kurser i klädnings-, linne-, konst- och spetssömnad, knyppling samt textil-, dräkt- och konsthistoria. Grundlig praktisk och konstnärlig undervisning. Naturskön trakt, där vistelsen kan förena rekreation med nyttigt arbete. Skolan tager sin början den 15 juni. Vidare upplysningar genom Hild. Sjöberg, Rörstrandsg. 6, III, Stockholm.

FRIKSENERSPETSAR. Damer, kunniga i virkning, erhålla mönster och undervisning uti de vackra, mycket omtyckta spetsarnas tillverkning. Lektionerna fortgå till 1:sta maj. Västmannagat. 79, 1 tr. A. T. 165 75.

4:de Trädgårdskursen för damer på Heidan, Ystad
15 April—15 Oktober. Prosp. på begäran.
LOUISE FLYGARE.
Fleråriga studier på fackskola i Tyskland och England.

För den nyfödde.
Komplett utstyrsel, 3 omgångar, välsydt af bästa material. Pris 10 kr. pr kartong. Presentkartongen 14 kr. Fru Caspersson, 9 Karlslundsg., Örebro.

PÅ GRUND af flyttning från Skåne finnes nu till salu en uppodlad tomt med uthus passande för ung kvinnlig trädgårdsmästare. 15 min. järnvägsresa till närmaste garnisonsstad. Vidare upplysningar lämnas af »Fru B.», p. r. Göteborg.

VIODOL-Tvålen, med största omsorg sammansatt af de finaste ingredienser, är en toalett-tvål af **högsta kvalitet.**

BRUNKEBERGS TEATERN

Alltid veckans bästa nyheter!

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1915